

Digitaal Vlaanderen

Havenlaan 88

1000 Brussel

T +32 (0)2 553 72 02

Koningin Maria Hendrikaplein 70

9000 Gent

T +32 (0)9 276 15 00

digitaal.vlaanderen@vlaanderen.be

/// Richtlijnen Digitaalvriendelijke regelgeving/
versie 2.0.

1 CONTEXT EN DOEL VAN DE NOTA

Deze richtlijnen werden opgesteld tegen de achtergrond van het Vlaamse Bestuursdecreet van 7 december 2018 , dat aangepaste algemene bepalingen bevat met betrekking tot de relatie tussen de burger en de overheid enerzijds, en op de organisatie en werking van de overheidsinstanties anderzijds. Naast codificatie en kwaliteitsverbetering mikt het decreet o.a. ook op digitalisering en het vermijden van administratieve lasten zonder meerwaarde.

Het Bestuursdecreet bevat sinds 2018 enkele equivalentieregels op basis waarvan analoge procedures in bestaande regelgeving elektronisch kunnen verlopen. Specifiek met betrekking tot uitwisselingen van berichten van of naar instanties (artikel II.19-II-23 Bestuursdecreet) en voor bestuurshandelingen (artikel II.24-II.25 Bestuursdecreet) laten deze equivalentieregels onder bepaalde voorwaarden elektronische communicatie ook toe wanneer bestaande regelgeving die werd aangenomen vóór de inwerkingtreding van het Bestuursdecreet enkel analoge communicatie lijkt toe te laten.

Met de wetwijziging van het Bestuursdecreet in 2021 is ook de equivalentiebepaling in artikel II.22 van het Bestuursdecreet aangepast om twee doelstellingen te realiseren, nl. enerzijds om een digital by default benadering mogelijk te maken ten aanzien van professionele e-government gebruikers, en anderzijds om de equivalentieregel te vereenvoudigen en te flexibiliseren.

Daarenboven is de federale eBox sinds 2019 beschikbaar. Via deze “digitale brievenbus” heeft elke burger of onderneming op een eenvoudige en veilige manier toegang tot officiële documenten van de overheid. De eBox wordt gebruikt door zowel de federale als Vlaamse en lokale overheden om documenten te verzenden. Om de rechtszekerheid bij gebruik van de federale eBox door Vlaamse overheidsinstanties te verhogen, is er in 2021 een nieuw artikel II.23/1 toegevoegd in het Bestuursdecreet.

Naast bestaande regelgeving is het echter ook van belang aandacht te hebben voor het digitaalvriendelijk opmaken van nieuwe regelgeving. Het oogmerk van deze richtlijnen is om Vlaamse en lokale overheden hierbij te ondersteunen door het uitschrijven van richtlijnen of modelbepalingen voor de opmaak van digitaalvriendelijke regelgeving voor een aantal gangbare (individuele) bestuurshandelingen (kennisgeving, bekendmaking, registratie, authenticatie, gegevensopvraging, aangetekende zending, ...) door overheden.

Het doel van deze nota is dus in hoofdzaak tweeledig. Enerzijds bevat ze een leidraad om een lezer die geconfronteerd wordt met reeds bestaande regelgeving te helpen nagaan of er gebruik kan worden gemaakt digitale communicatie via de equivalentiebepalingen. Anderzijds biedt deze nota richtlijnen en modelbepalingen aan voor het opstellen van nieuwe digitaalvriendelijke regelgeving.

2 INHOUDSTAFEL

1	Context en doel van de nota	2
2	Inhoudstafel	3
3	Digitaalvriendelijkheid en technologieneutraliteit als centrale begrippen	5
4	Algemene leidraad voor het gebruik van digitale communicatie op basis van bestaande regelgeving	6
4.1	Beslissingsboom voor toepassing van artikel II. 22 op bestaande regelgeving	6
4.2	Toepassing van artikel II. 22 op bestaande regelgeving	8
4.3	Enkel van toepassing op de Vlaamse overheid en lokale besturen	9
4.4	Rol en toepassing van de artikels II.24 en II.25	9
4.5	De temporele dimensie bij toepassing van de equivalentiebepalingen	10
5	Specifieke leidraad voor het gebruik van de federale ebox op basis van bestaande vlaamse wetgeving	11
5.1	De eBox, digitale brievenbus voor burgers en ondernemingen	12
5.2	Toepassing van artikel II. 23/1 op bestaande regelgeving.	15
5.3	Enkel van toepassing op de Vlaamse overheid en lokale besturen	16
6	Richtlijnen voor het opstellen van nieuwe digitaalvriendelijke regelgeving	17
A.	Beslisboom in verband met het opstellen van nieuwe digitaalvriendelijke regelgeving	17
B.	Begrippenlijst en modelbepalingen.	19
6.1.1	Algemene begrippen.	19
6.1.2	Inzake authenticiteit.	22
6.1.3	Authenticatie	22
6.1.4	Identificatie	25
6.1.5	Autorisatie	29
6.1.6	Handtekening	32
6.1.7	Zegel / stempel	37
6.1.8	Verzegeling / afstempeling	41
6.1.9	Datering	42
6.1.10	Registratie	46
6.1.11	(Verplicht aantal) Exemplaren	47
6.1.12	Document	48
6.1.13	Origineel - kopie	51
6.1.14	Inzake communicatie en publicatie	55
6.1.15	Kennisgeving / mededeling – aangetekende zending	56

////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////

6.1.16	Uitwisseling _____	68
6.1.17	Bekendmaking / publicatie _____	73
6.1.18	Ontvangstbewijs _____	74
6.1.19	Inzake inhoud, betekenis of juridische waarde van berichten _____	77
	Authentieke gegevensbron _____	77
6.1.20	Contactgegevens _____	77
6.1.21	Bewijskracht van een afschrift / kopie _____	79
6.1.22	Rechtsgeldig _____	80
6.1.23	Inzake procedures (toegankelijkheid, beschikbaarheid, retentie) _____	80
6.1.24	Toegankelijkheid _____	81
6.1.25	Controlespoor - logging _____	84
6.1.26	Bezwaartermijn _____	86

////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////

3 DIGITAALVRIENDELIJKHEID EN TECHNOLOGIENEUTRALITEIT ALS CENTRALE BEGRIPPEN

Bij de interpretatie van regelgeving moet er eerst en vooral bekeken worden of specifieke vereisten technologie-neutraal dan wel digitaalvriendelijk zijn. Zoals in de volgende afdelingen zal worden bekeken zijn deze vragen ook cruciaal voor het toepassingsgebied van de equivalentieregels van het Bestuursdecreet en worden ze best in het achterhoofd gehouden bij het opmaken van nieuwe regelgeving.

Een regelgeving (of een bepaald vereiste in die regelgeving) is technologie-neutraal als zij enkel vereisten bevat die geformuleerd zijn op een wijze die redelijkerwijze analoog of elektronisch kunnen worden ingevuld, met een vrij te kiezen technologie. M.a.w., het vereiste bevat geen expliciete of impliciete verplichting om analoge of elektronische technieken te gebruiken.

Voorbeelden van technologie-neutrale vereisten zijn het gebruik van een ‘geschrift’, ‘ondertekening’, ‘datering’, ‘uitwisseling’, ‘kennisgeving’, ‘verzending’ of ‘mededeling’. Al deze concepten kunnen analoog of elektronisch worden ingevuld, met vrije keuze van de technologie, zonder aanpassingen aan de wet. Zo zal een wettelijk vereiste van een “schriftelijke mededeling”, van een “handtekening” of van een “datering” traditioneel wellicht via papier worden voldaan, maar dit zijn op zich technologisch neutrale begrippen die ook een elektronische invulling toelaten.

Voorbeelden van niet-technologie-neutrale vereisten zijn het gebruik van een ‘brief’, een ‘papieren drager’, een ‘handgeschreven’ document, een ‘handgeschreven’ handtekening, ‘onder gesloten omslag’, of ‘aangetekende post’; dit zijn immers vereisten die in beginsel enkel analoog kunnen worden ingevuld. Andere voorbeelden zijn het vereiste om een bericht ‘elektronisch te verzenden’ of ‘elektronisch te ondertekenen’ (vereisten die enkel elektronisch kunnen worden ingevuld en dus geen analoge implementatie mogelijk maken); of het verplichte gebruik van e-mail of van de eBox (vereisten die enkel met een specifieke elektronische techniek kunnen worden ingevuld, en dus niet analoog of niet met een andere elektronische techniek).

Een regelgeving (of een vereiste in die regelgeving) is digitaalvriendelijk als zij enkel vereisten bevat die geformuleerd zijn op een wijze die redelijkerwijze elektronisch kan worden ingevuld, ook als daarbij voor één specifieke elektronische technologie wordt gekozen en zij dus niet technologie-neutraal is. M.a.w., het vereiste bevat geen expliciete of impliciete verplichting om analoge technieken te gebruiken.

Elke technologie-neutrale regelgeving is per definitie ook digitaalvriendelijk, vermits zij ook elektronisch kan worden ingevuld. Elk voorbeeld van een technologie-neutrale vereiste zoals hierboven opgesomd is dus tevens een voorbeeld van digitaalvriendelijke regelgeving.

Digitaalvriendelijke regelgeving is daarentegen niet noodzakelijk technologie-neutraal, vermits zij ook het gebruik van elektronische middelen of zelfs een specifieke elektronische technologie kan opleggen. Voorbeelden van niet-technologie-neutrale maar digitaalvriendelijke vereisten zijn het opleggen van elektronische verzending of van elektronische ondertekening (kan niet analoog worden ingevuld) of het

////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////

verplichte gebruik van e-mail of van de eBox (vereisten die enkel met een specifieke elektronische techniek kunnen worden ingevuld).

4 ALGEMENE LEIDRAAD VOOR HET GEBRUIK VAN DIGITALE COMMUNICATIE OP BASIS VAN BESTAANDE REGELGEVING

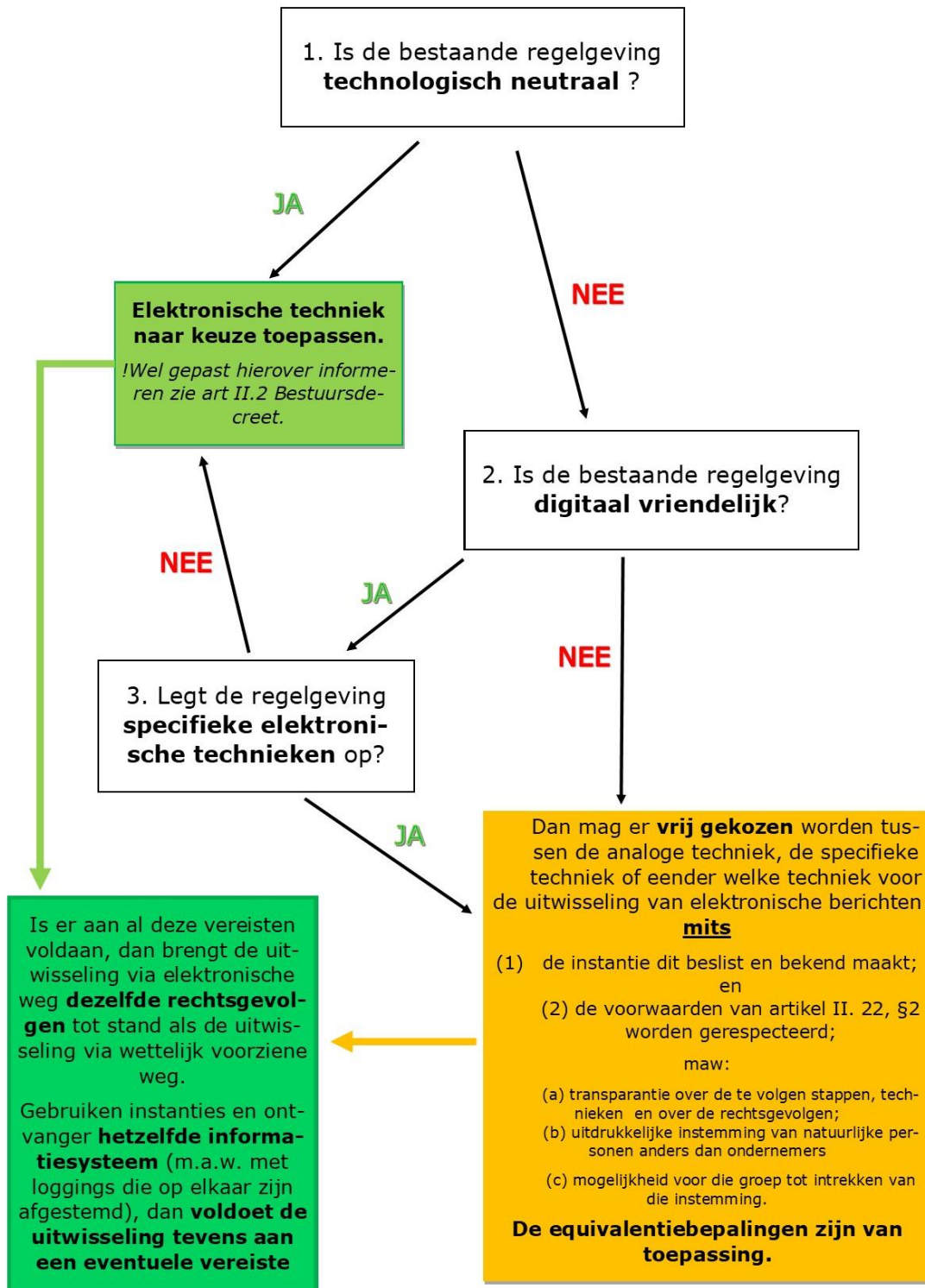
Sinds de inwerkingtreding van het Bestuursdecreet geldt dit decreet als ‘gemeen recht’ voor Vlaamse overheden en administraties. Specifiek met betrekking tot uitwisselingen van berichten van of naar instanties (artikel II.19-II-23) en voor bestuurshandelingen (artikel II.24-II.25) bevat het decreet equivalentieregels, waardoor elektronische communicatie ook mogelijk is wanneer bestaande regelgeving die werd aangenomen vóór de inwerkingtreding van het Bestuursdecreet enkel analoge communicatie of communicatie aan de hand van bepaalde elektronische technieken lijkt toe te laten.

4.1 BESLISSINGSBOOM VOOR TOEPASSING VAN ARTIKEL II. 22 OP BESTAANDE REGELGEVING

Sinds de wijziging van het Bestuursdecreet in 2021 moet men beoordelen of de bestaande regels technologisch neutraal of digitaalvriendelijk zijn, dan wel dat zij analoge vereisten of vereisten inzake bepaalde elektronische technieken bevatten waarop eventueel de equivalentiebepalingen van het Bestuursdecreet kunnen worden toegepast.

Grafisch kan men dit in de onderstaande beslissingsboom gieten:

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

4.2 TOEPASSING VAN ARTIKEL II. 22 OP BESTAANDE REGELGEVING

De eerste vraag is aldus **of de regelgeving technologisch neutraal is**, zoals hierboven beschreven. **Is dit het geval**, dan zijn de equivalentieregels van artikel II.22 niet van toepassing, en **de instantie kan er dan voor kiezen om elektronische technieken naar keuze toe te laten**.

Indien een decreet bijvoorbeeld ‘verzending’ of ‘ondertekening’ vereist, dan kan een instantie vrij kiezen om ook elektronische verzending (bijvoorbeeld via e-mail) of elektronische ondertekening (bijvoorbeeld via de eID-kaart) toe te laten, zonder enige aanpassing van de regelgeving.

Daarbij dient wel rekening te worden gehouden met artikel II.2 van het Bestuursdecreet, dat voorziet in basishoudende informatieverstrekking naar de burgers. Met toepassing van dit artikel moet de instantie de rechtsonderhorigen gepast informeren over de te volgen procedures, inclusief dus de elektronische dienstverlening die zij aanbiedt of oplegt.

Daarnaast moet een instantie, als deel van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, er steeds over waken enkel te kiezen voor technieken die redelijkerwijs toegankelijk zijn voor de rechtsonderhorigen, rekening houdend ook met een eventuele digitale kloof die voor sommige toepassingen relevant kan zijn.

Hetzelfde geldt wanneer een vereiste **niet technologisch neutraal maar wel digitaalvriendelijk is en geen specifieke elektronische technieken oplegt**; ook dan kan **de instantie ervoor kiezen om elektronische technieken naar keuze toe te laten**. Indien een decreet bijvoorbeeld ‘elektronische verzending’ of ‘elektronische ondertekening’ vereist, dan kan een instantie vrij kiezen om elektronische verzending via e-mail of eBox, of elektronische ondertekening via de eID-kaart toe te laten.

Is de regelgeving **niet technologisch neutraal maar wel digitaalvriendelijk doordat zij specifieke elektronische technieken oplegt**, dan laat het Bestuursdecreet sinds XX 2021 toe om ook alternatieve elektronische technieken te kiezen; met toepassing van artikel II.22, §2.

Datzelfde artikel geldt ook wanneer de regelgeving **niet technologisch neutraal én niet digitaalvriendelijk is doordat zij analoge technieken oplegt**. In beide gevallen kan er gekozen (!Dit is een keuze, geen verplichting) worden voor een elektronische techniek, anders dan de analoge techniek of de specifieke techniek die de regelgeving oplegt, op voorwaarde van:

- Transparantie over de te volgen procedures en de rechtsgevolgen;
- Opt-in voor de natuurlijke personen anders dan ondernemers (die aldus moeten kiezen voor elektronische uitwisseling). De opt-inverplichting voor natuurlijke personen die ondernemer zijn of voor rechtspersonen is dus geschrapt; en de instantie is niet verplicht om voor deze personen een toestemming te verkrijgen (hoewel ze dat wel op vrijwillige basis mag doen);
- De mogelijkheid voor natuurlijke personen anders dan ondernemers tot intrekken tot intrekken van die instemming (opt-out), m.a.w. deze personen moeten ervoor kunnen opteren om ook na het geven van de instemming opnieuw voor de analoge weg te kiezen.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

Als een niet-neutrale vereiste (bijvoorbeeld een handgeschreven handtekening of gebruik van e-mail) wordt ingevuld met niet expliciet voorziene elektronische technologie, dan moet de instantie maatregelen vaststellen die gelijkwaardige garanties bieden voor informatieveiligheid en onweerlegbaarheid als de voorziene techniek. De gekozen keuze moet dus minstens even betrouwbaar zijn dan de oorspronkelijke keuze van de regelgever. Dit is vanzelfsprekend een feitenkwestie die de instantie zal moeten beoordelen.

Inzake de bepaling van het tijdstip van verzending en ontvangst onder artikel II.23 verandert er in de verwachte toekomstige bepalingen niets. Zoals hierboven reeds aangehaald zal artikel II.23 wel gewijzigd worden, maar betreft dit louter een explicitering van de huidige stand van zaken, waarbij het criterium voor de beoordeling van het vereiste van “hetzelfde informatiesysteem” expliciet in het decreet wordt ingeschreven (i.p.v. louter vermeld te worden in de Memorie van Toelichting).

4.3 ENKEL VAN TOEPASSING OP DE VLAAMSE OVERHEID EN LOKALE BESTUREN

Artikel II. 22 van het Bestuursdecreet stipuleert duidelijk dat enkel “overheidsinstanties zoals bepaald in artikel II.18”, namelijk de Vlaamse overheid (met uitzondering van de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid¹) en lokale besturen de equivalentieregels mogen toepassen. Andere administratieve instanties die wel onderworpen zijn aan andere delen van het Bestuursdecreet², zoals een instelling met een publieke taak, kunnen de equivalentieregels niet toepassen.

Dit impliceert vanzelfsprekend niet dat digitale processen voor dergelijke instanties per definitie onmogelijk zijn. Ook zij kunnen onderworpen zijn aan eigen regels die digitaalvriendelijk of technologie-neutraal zijn, en die elektronische communicatie dus toestaan.

4.4 ROL EN TOEPASSING VAN DE ARTIKELS II.24 EN II.25

Hierboven werd uiteengezet wat het Bestuursdecreet mogelijk maakt voor de digitalisering van uitwisseling van berichten (artikels II.22 en II.23). Daarnaast bevat het Bestuursdecreet tevens

¹ Zoals de PMV, LRM, VPM en GIMV; zie het Decreet van 7 mei 2004 betreffende de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid.

² Waaronder instellingen met een publieke taak, milieu instanties en overheidsondernemingen (zie artikel I.3 Bestuursdecreet).

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

bepalingen rond bestuurshandelingen in elektronische vorm (artikels II.24 en II.25), die specifiek ingaan op het opmaken van digitale bestuursdocumenten³.

Artikel II.24 laat het opmaken van digitale bestuursdocumenten en elektronische ondertekening toe, op voorwaarde dat de bestuursdocumenten bewaard kunnen worden zoals het Bestuursdecreet dit vereist. De instantie mag zelf een gepaste ondertekening-techniek kiezen. Artikel II.25 laat daarnaast ook toe dat overheidsinstanties de analoge bestuursdocumenten die ze opmaken of ontvangen bij de toepassing van wettelijke of reglementaire bepalingen, vervangen door elektronische kopieën, die dezelfde rechtsgeldigheid hebben als de analoge originelen, mits naleving van specifieke regels die de Vlaamse Regering kan vaststellen.

4.5 DE TEMPORELE DIMENSIE BIJ TOEPASSING VAN DE EQUIVALENTIEBEPALINGEN

De bovenstaande uiteenzetting gaf kort aan hoe de equivalentiebepalingen moeten worden toegepast. Daarbij past echter een belangrijke nuance: de artikels van het Bestuursdecreet kunnen logischerwijs enkel toegepast worden op regelgeving die *ouder* is dan de bepalingen zelf. Immers, vanuit de logica dat de regelgever de mogelijkheid moet hebben om af te wijken van de *lex generalis* die het Bestuursdecreet vormt, en vanuit de regel dat een bijzondere wet de algemene regels opzij kan schuiven (*lex specialis derogat generalibus*), leidt dat tot het volgende resultaat:

Nu de artikels II.22 en II.23 zijn gewijzigd, worden deze artikels de nieuwe *lex generalis*, en zullen zij dus **van toepassing zijn op alle Vlaamse regelgeving die vóór 18 juli 2021 in werking is getreden (inclusief de regelgeving die voorheen onder het oude artikel II.22 en II.23 viel)**. Indien Vlaamse regelgeving na 18 juli 2021 in werking is getreden, dan kunnen ook de nieuwe equivalentieregels niet worden toegepast, vanuit dezelfde logica zoals hierboven uiteengezet.

Voor de artikels II.24 en II.25 (waarvoor er geen wijzigingen voorzien worden) geldt dat bestuursdocumenten die door Vlaamse instanties moeten worden **opgemaakt onder wettelijke of reglementaire bepalingen die reeds bestonden op het moment van inwerkingtreding van het Bestuursdecreet**, digitaal mogen worden opgemaakt onder artikel II.24, §1; en dat zij met een gepaste⁴ techniek ook elektronisch kunnen worden ondertekend onder artikel II.24, §2; en dat zij kunnen worden gedigitaliseerd onder artikel II.25. Deze bepalingen kunnen vanzelfsprekend cumulatief worden

³ Gedefinieerd in artikel I.4, 3° van het Bestuursdecreet als “alle informatie, ongeacht de drager ervan, die in het bezit is van een overheidsinstantie”.

⁴ D.w.z. door een “elektronische procedure die op een aantoonbare wijze, die is aangepast aan de omstandigheden, de authenticiteit en de integriteit van de gegevens waarborgt”, waarbij deze procedure wordt vastgesteld door de overheidsinstantie zelf (artikel II.24, 2° lid). Er wordt dus geen gebruik gemaakt van de handtekeningconcepten die op Europees niveau in de eIDAS-Verordening werden gedefinieerd, zodat de instantie over een ruime appreciatiemogelijkheid beschikt.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

toegepast, zodat bestaande regelgeving die een analog document met handtekening oplegt nageleefd kan worden via een elektronisch document dat ook elektronisch werd ondertekend.

Voor bestuursdocumenten die door Vlaamse instanties moeten worden **opgemaakt onder wettelijke of reglementaire bepalingen die in werking zijn getreden na de inwerkingtreding van het Bestuursdecreet** kan artikel II.24 §1 niet worden toegepast als dergelijke bepalingen expliciet analoge bestuursdocumenten opleggen, vanuit hetzelfde standpunt dat de Vlaamse regelgever dan de bewuste intentie moet hebben gehad om de algemene regels van het Bestuursdecreet opzij te schuiven. Hetzelfde geldt wanneer in dergelijke Vlaamse regelgeving expliciet een handgeschreven handtekening wordt opgelegd; ook dan kan artikel II.24 §2 niet worden toegepast. Daarbij past wel de kanttekening dat deze kwestie enkel relevant is in het wellicht zeer zeldzame geval dat een regelgever expliciet digitaalvriendelijk zou zijn bij nieuwe wetgeving door expliciet analoge bestuursdocumenten of handgeschreven handtekeningen te verplichten. Als er geen expliciete regeling wordt opgenomen en de terminologie dus digitaalvriendelijk (of minstens technologie-neutraal) is, dan kan een bestuursdocument steeds digitaal worden opgemaakt of ondertekend, ook zonder toepassing van artikel II.24.

Digitalisering van analoge documenten onder artikel II.25 blijft bovendien steeds mogelijk, vermits dit een niet-procedurespecifieke regel is, die in beginsel niet geraakt zal worden door toekomstige regelgeving (behoudens in het wellicht eerder theoretische geval dat nieuwe regelgeving daterend van na de inwerkingtreding van het Bestuursdecreet dergelijke digitalisering expliciet zou verbieden). Immers, de mogelijkheid tot digitalisering van analoge documenten onder artikel II.25 wordt niet beïnvloed door een eventuele keuze van de regelgever om documenten initieel analog op te maken. Artikel II.25 kan bijgevolg steeds toegepast worden, ook voor procedures die gereguleerd zouden worden na inwerkingtreding van het Bestuursdecreet, behoudens wanneer die nieuwe reglementering digitalisering expliciet verbiedt).

5 SPECIFIEKE LEIDRAAD VOOR HET GEBRUIK VAN DE FEDERALE EBOX OP BASIS VAN BESTAANDE VLAAMSE WETGEVING

In deze paragraaf kan u een leidraad terug vinden specifiek voor het introduceren van de eBox in bestaande regelgeving op basis van de equivalentiebepalingen.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

5.1 DE EBOX, DIGITALE BRIEVENBUS VOOR BURGERS EN ONDERNEMINGEN

Sinds 2019 biedt de federale overheid⁵ de eBox aan. De eBox is een dienst die burgers en ondernemingen toelaat om elektronische berichten uit te wisselen met bepaalde overheidsdiensten. De elektronische communicatie via eBox biedt een hoge graad van informatieveiligheid en onweerlegbaarheid. De eBox is gereguleerd door de federale wet inzake de elektronische uitwisseling van berichten via de eBox⁶.

Op basis van een afsprakenkader⁷ tussen het federale en Vlaamse niveau kan de eBox ook gebruikt worden door Vlaamse en lokale instanties⁸. Bij de recentste aanpassingen aan het Bestuursdecreet in juli 2021 werd via een nieuw artikel II.23/1 explicieter ondersteuning gegeven aan de eBox om elektronische uitwisseling van berichten toe te laten. Vóór deze aanpassingen was het gebruik van de eBox ook reeds mogelijk, maar vereiste dit een zeker appreciatie van de toepassing van de vereisten van het Bestuursdecreet op de eBox; de recente aanpassingen zijn erop gericht om alle onzekerheid hierover te elimineren. Vlaamse instanties die een beroep kunnen doen op de equivalentieregels kunnen er dus ook voor kiezen om via de eBox te communiceren.

Het is echter in de huidige stand van zaken niet aangewezen om de eBox als enige communicatiekanaal te verplichten ten aanzien van natuurlijke personen zonder ondernemingsnummer (m.a.w. burgers die niet als ondernemers actief zijn). Immers, de eBox voor burgers (personen zonder ondernemingsnummer) kan gebruikt worden met de instemming van de burger, maar deze instemming geldt automatisch voor alle mogelijke toepassingen en diensten tegelijk, ongeacht het beleidsniveau⁹.

Met andere woorden, een burger die verplicht de eBox moet gebruiken voor één specifieke Vlaamse procedure, wordt daardoor *de facto* ook verplicht om in te stemmen met het verplichte gebruik van de eBox voor burgers voor alle andere procedures die de eBox voor burgers gebruiken, inclusief op federaal niveau. Dat zou een miskening zijn van de federale regelgeving die keuzevrijheid als fundamenteel principe voorziet¹⁰.

⁵ Meer bepaald de federale overheidsdienst Beleid en Ondersteuning (FOD BOSA) voor de eBox voor natuurlijke personen; en de Rijksdienst voor sociale zekerheid (RSZ) houders van een ondernemingsnummer.

⁶ Wet van 27 februari 2019 inzake de elektronische uitwisseling van berichten via de eBox, BS. 15 maart 2019, ELI: <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2019/02/27/2019040657/justel>.

⁷ Op grond van artikel 12 van de wet van 27 februari 2019 inzake de eBox kunnen de Gewesten en de Gemeenschappen gebruik maken van de eBox.

⁸ Toepassingsgebied afsprakenkader Vlaanderen en FOD BOSA is artikel II.18 Bestuursdecreet.

⁹ Zie artikel 6 wet van 27 februari 2019 inzake de eBox. Dit artikel bevat een universele opt-in waardoor de instemming via een universele opt-int automatisch geïmplementeerd wordt voor alle mogelijke toepassingen en diensten.

¹⁰ Zie artikel 6 wet van 27 februari 2019 inzake de eBox.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

Deze zelfde kwestie speelt niet meer voor de eBox voor ondernemingen (inclusief natuurlijke personen met een ondernemingsnummer) sinds de aanpassingen van juli 2021. Sinds deze aanpassing is de regel op Vlaams niveau gelijk aan de federale: de opt-inverplichting en opt-outmogelijkheid zijn niet meer van toepassing op ondernemingen, zodat het ontwerp van de federale eBox voor ondernemingen (die ook een universele opt-in voorziet, en geen opt-out mogelijk maakt) op dit punt niet meer voor problemen zorgt.

- a. Beslissingsboom voor gebruik van de eBox bij bestaande regelgeving.

Voor het gebruik van de eBox onder geldt dezelfde logica als bij de toepassing van artikel II.22 van het Bestuursdecreet, die dan als volgt kan worden samengevat in onderstaande beslissingsboom:

5.2 TOEPASSING VAN ARTIKEL II. 23/1 OP BESTAANDE REGELGEVING.

Indien de regelgeving technologisch neutraal is, dan kan dus nog steeds vrijuit gekozen worden voor een eBox. Hetzelfde geldt wanneer een vereiste **niet technologisch neutraal maar wel digitaalvriendelijk is en geen specifieke elektronische technieken oplegt. Op dit punt verandert er dus niets.** Ook de bovenstaande bemerkingen blijven onverkort gelden: het verplicht gebruik van de eBox voor burgers, hetzij door een beslissing van een instantie, hetzij door Vlaamse regelgeving, blijft problematisch. Immers, een dergelijke verplichting blijft strijdig met de federale regelgeving, die keuzevrijheid als een fundamenteel principe voorziet. Bovendien zou de impact hiervan ook verregaand zijn, omdat de eBox geen granulariteit van de opt-in voorziet: opt-in voor één procedure impliceert opt-in voor alle procedures, op eender welk bestuursniveau. Zoals hierboven reeds werd aangegeven geldt deze opmerking dus enkel voor de eBox voor burgers (d.w.z. natuurlijke personen zonder ondernemingsnummer); bij de eBox voor ondernemingen (inclusief natuurlijke personen mét ondernemingsnummer) is er geen probleem meer sinds de aanpassingen van juli 2021, vermits deze aanpassingen zowel de opt-inverplichting als de opt-outmogelijkheid voor ondernemingen schraptten, waardoor de Vlaamse logica dezelfde is als de federale.

Is de regelgeving **niet technologisch neutraal maar wel digitaalvriendelijk doordat zij specifieke elektronische technieken oplegt**, dan kan onder de nieuwe regeling er toch voor geopteerd worden om voor de eBox te kiezen. Als een decreet bijvoorbeeld ‘verzending via e-mail’ oplegt, dan is de eBox onder de nieuwe regelgeving wél een toelaatbare keuze. Daarbij gelden dezelfde voorwaarden als wanneer de regelgeving **niet technologisch neutraal én niet digitaalvriendelijk doordat zij analoge technieken oplegt.** In beiden gevallen **kan artikel II.22 §2 worden toegepast, en in dat geval kan er ook gekozen worden voor de eBox.** Er hoeft dan geen onderscheid meer gemaakt te worden tussen enerzijds rechtsonderhorigen die natuurlijke personen anders dan ondernemer zijn, en anderzijds andere categorieën van rechtsonderhorigen (natuurlijke personen die wel ondernemer zijn en rechtspersonen). Voorheen was de eBox geen valabele keuze voor de laatste categorie, omdat artikel II.22 §2 ook intrekbaarheid van de opt-in vereiste en dat niet mogelijk was voor de eBox voor ondernemingen. Onder het nieuwe artikel II.22 §2 is opt-in en opt-out voor die categorie van rechtsonderhorigen echter niet meer verplicht, zodat de eBox hoe dan ook een valabele keuze is.

Het vereiste van gelijkwaardige garanties voor informatieveiligheid en onweerlegbaarheid als de voorziene techniek blijft onverkort gelden, maar de eBox wordt geacht hier automatisch aan te voldoen. Immers, de eBox en de bijbehorende garanties worden gereguleerd door de federale Wet van 27 februari 2019 inzake de elektronische uitwisseling van berichten via de eBox. Deze wet voorziet onder meer dat de bevoegde instanties (zijnde FOD BOSA voor de eBox voor burgers, en de RSZ voor de eBox voor ondernemingen) de nodige technische en organisatorische maatregelen moeten nemen “om een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen en die onder meer:

- de oorsprong en de integriteit van de inhoud van het bericht verzekeren;
- de vertrouwelijkheid van de inhoud van het bericht waarborgen.

Deze bevoegde instanties maken ook gebruik van veilige informaticatechnieken die:

////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////

- de gebruiker en de bestemming ondubbelzinnig identificeren en authenticeren en het tijdstip van de verzending en ontvangst ondubbelzinnig vaststellen;

- een bewijs van verzending en ontvangst van de zending registreren in het systeem en ter beschikking stellen;

- de identiteit van de gebruiker en de bestemming, het tijdstip van de verzending en de ontvangst, de kennisgeving en het uniek nummer toegekend aan het bericht registreren;

- systeemfouten vaststellen en de tijdstippen registreren waarop systeemfouten verhinderen dat er wordt verzonden of ontvangen en deze informatie beschikbaar maken voor de belanghebbenden". (artikel 4 van de eBoxwet).

Op basis van deze bepalingen en de invulling ervan in de praktijk, en op basis van het gegeven dat deze maatregelen moeten verzekeren dat het gebruik van de eBox equivalent is aan een aangetekende zending al dan niet met ontvangstbewijs (artikel 7 van de eBoxwet), staat afdoende vast dat de keuze voor de eBox tevens volstaat om te voldoen aan de vereiste garanties voor informatieveiligheid en onweerlegbaarheid die het Bestuursdecreet oplegt.

In artikel II.23/1 wordt expliciet vermeld dat de eBox gekozen kan worden door entiteiten van de Vlaamse overheid en lokale besturen als techniek voor elektronische uitwisselingen, en dat de uitwisseling van berichten via de eBox automatisch voldoet aan een eventueel vereiste van verzending via aangetekende post. Ook dit is geen inhoudelijke wijziging, maar behelst louter een explicitering van de stand van zaken.

5.3 ENKEL VAN TOEPASSING OP DE VLAAMSE OVERHEID EN LOKALE BESTUREN

Andere besturen dan de Vlaamse overheid (met uitzondering van de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid) en lokale overheid, kunnen gebruik maken van de eBox indien dit toelaatbaar is op basis van eigen regelgeving. Zij kunnen, zoals hierboven reeds besproken, geen beroep doen op de equivalentiebepalingen in art. II. 22-23 van het Bestuursdecreet (toepassingsgebied bepaald in artikel II. 18 Bestuursdecreet).

Berichten verzonden via de eBox door deze besturen kunnen dus niet beschouwd worden als aangetekende zending op basis van artikel II.23/1 Bestuursdecreet. Een kwalificatie als aangetekende zending kan wel mogelijk zijn op basis van de eBoxwet zelf, waarvan artikel 7 aangeeft dat de elektronische uitwisseling van berichten via de eBox wordt geacht te voldoen aan een eventuele verplichting tot gebruik van een aangetekende zending al dan niet met ontvangstbewijs. Dit geldt echter enkel indien de procedure in kwestie een federale bevoegdheid is, en dus niet voor Vlaamse administratieve procedures die enkel onder het Bestuursdecreet vallen.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

6 RICHTLIJNEN VOOR HET OPSTELLEN VAN NIEUWE DIGITAALVRIENDELIJKE REGELGEVING

Deze paragraaf biedt de lezer in de eerste paragraaf richtlijnen aan bij het opstellen van nieuwe regelgeving, waarna er een lijst van begrippen en modelbepalingen volgen die gebruikt kunnen worden in de nieuwe regelgeving.

A. BESLISBOOM IN VERBAND MET HET OPSTELLEN VAN NIEUWE DIGITAALVRIENDELIJKE REGELGEVING

Wanneer men nieuwe regelgevende bepalingen wil schrijven of bestaande regelgeving wil aanpassen na de inwerkingtreding van het Bestuursdecreet (XX 2021), dan dient men zich om te beginnen de vraag te stellen of men digitaalvriendelijk (of zelfs technologie-neutraal) wil zijn. Indien men de mogelijkheid van digitalisering wil uitsluiten, dan wordt sterk aangeraden om expliciet in de bepaling om te nemen dat afgeweken wordt van de equivalentiebepalingen van het Bestuursdecreet (zie oranje kader in de figuur hieronder), en verklaart men de keuze best in de memorie van toelichting of in de nota voor de Vlaamse Regering.

Als men wel digitaalvriendelijk wil zijn, dan wordt aangeraden om de modelbepalingen van deze nota gebruiken.

Samenvattend leidt dit tot de volgende mogelijke situaties voor nieuwe bepalingen die men wil schrijven na de inwerkingtreding van het Bestuursdecreet:

Deze richtlijnen bevatten modelformuleringen en omschrijvingen voor concepten, processen en vereisten die frequent voorkomen in regelgevende teksten. Omwille van de leesbaarheid en het gebruiksgemak zijn deze concepten, processen en vereisten ingedeeld in vier categorieën:

Begrippen die gerelateerd zijn aan de **authenticiteit en/of integriteit** van een bericht. Dit omvat zowel de processen die daarvoor worden gebruikt (identificatie, autorisatie, ondertekening, verzegeling, etc.) als het resultaat daarvan (handtekening, zegel, stempel) en het onderscheid tussen een origineel en een afschrift of kopie.

Begrippen die gerelateerd zijn aan **communicatie en publicatie** van berichten, m.a.w. zowel het gericht overmaken van de ene partij naar de andere als het verzekeren van een algemene beschikbaarheid.

Begrippen die gerelateerd zijn aan de **inhoud, betekenis of juridische waarde** van een bericht, zoals rechtsgeldigheid of bewijskracht.

Begrippen die gerelateerd zijn aan **procedurele vereisten**, zoals de toegankelijkheid of retentie van documenten.

Wanneer er meerdere (quasi-)synoniemen zijn van een begrip (bijvoorbeeld kennisgeving/mededeling), dan worden deze gezamenlijk vermeld, waarbij een eventuele voorkeursterm als eerste wordt vermeld.

Bij elke term wordt er een modelbepaling opgegeven. Hierbij wordt steeds de eventuele bron voor de modelbepaling opgenomen, die Vlaams, Belgisch, Europees of internationaal kan zijn. Gezien de ambitie om te aligneren met de kernprincipes van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 wordt er, waar toepasselijk, voorrang gegeven aan het begrippenkader van het Bestuursdecreet.

Er wordt ook als algemeen principe, net als in het Bestuursdecreet, voorrang gegeven aan technologisch neutrale omschrijvingen, die dus geen specifieke technologie opleggen of veronderstellen. Op die manier wordt ernaar gestreefd om een grote flexibiliteit te verzekeren en te vermijden dat omschrijvingen irrelevant worden naarmate de technologie verandert. In sommige gevallen kan het verkieslijk zijn om deze flexibiliteit op te geven en toch het gebruik van bepaalde technologieën te verplichten. Ook voor dergelijke situaties worden er in deze nota modelbepalingen voorzien, die niet technologieneutraal maar wel digitaalvriendelijk zijn.

Bij elke begripsbepaling worden er ook, waar relevant, opmerkingen opgenomen die verduidelijken welke redenering er achter de modelbepaling zit, en wat de mogelijke alternatieven zijn. Bij wijze van voorbeeld: wanneer regelgeving voor een strak gedefinieerde context geschreven is, kan het opleggen van een bepaalde technologische keuze mogelijk of zelfs verkieslijk zijn, en in dat geval kan men ook opteren voor een omschrijving die niet technologisch neutraal is.

B. BEGRIPPENLIJST EN MODELBEPALINGEN.

i. Algemene begrippen.

Een aantal juridische begrippen zijn hoe dan ook technologisch neutraal, en zijn op dezelfde wijze van toepassing zijn voor analoge als elektronische processen. Deze worden hieronder kort gedefinieerd, met een korte omschrijving van hoe deze richtlijnen deze begrippen hanteren:

Begrip en korte omschrijving	Opmerkingen
<p>Authenticiteit</p> <p><i>Korte omschrijving: ‘authenticiteit’ is het vermogen om de afkomst van gegevens te bepalen, m.a.w. het vermogen om op voldoende rechtszekere wijze vast te stellen dat gegevens afkomstig zijn van een bepaalde bron, bv. van een bepaalde burger of van een bepaalde overheid.</i></p> <p><i>Authenticiteit kan op veel manieren worden verzekerd en geverifieerd. Een handtekening (analoog of elektronisch) is een optie, vermits een handtekening per definitie aan een persoon toe te wijzen is; maar bijvoorbeeld identificatieprocessen gecombineerd met loggingbestanden of audit trails kunnen hiervoor even dienstig zijn.</i></p> <p><i>Bronnen:</i></p> <p><i>UNCITRAL Modelwet inzake elektronische handel Art. 8</i></p>	<p>Het concept authenticiteit wordt veelal niet wettelijk gedefinieerd (hoewel de regelgeving het wel vaak gebruikt; bv. in artikel II.24 §2 van het Bestuursdecreet, in de Digital Act; of (onrechtstreeks) in artikel 1322 van het Burgerlijk Wetboek (omschrijving van een elektronische handtekening in de context van onderhandse akten, waarbij de handtekening ‘aan een bepaalde persoon kan worden toegerekend’).</p> <p>Ook deze richtlijnen geven geen modelbepaling op, vermits dit veelal niet nodig is. De begripsomschrijving is vooral bestemd om misverstanden en foute interpretaties te vermijden.</p>
<p>Integriteit</p> <p><i>Korte omschrijving: ‘integriteit’ is het vermogen om vast te stellen dat de inhoud van</i></p>	<p>Het concept integriteit wordt veelal niet wettelijk gedefinieerd (hoewel de wet het wel vaak gebruikt; bv. in artikel II.24 §2 van het Bestuursdecreet, in de Digital Act; of</p>

////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////

<p><i>gegevens niet werd gewijzigd, m.a.w. het vermogen om op voldoende rechtszekere wijze vast te stellen dat gegevens inhoudelijk identiek zijn aan de oorspronkelijke versie (of omgekeerd: om te detecteren dat ze werden gewijzigd).</i></p> <p><i>Ook integriteit kan op veel manieren worden verzekerd en geverifieerd. Een handtekening (analoog of elektronisch) is mogelijk; maar versiebeheer en encryptie kunnen bijvoorbeeld ook bruikbaar zijn.</i></p> <p><i>Het is niet steeds eenduidig of enkel de integriteit van de inhoud van een document bewaard moet worden, of ook de vorm. Bv. een Word-document dat zonder inhoudelijke wijziging wordt geconverteerd naar een PDF-document kan integer zijn in de zin dat de tekst er identiek uitziet, maar vanuit technisch standpunt gaat het vanzelfsprekend over een volledig anders bestand, met volledig andere technische karakteristieken en beschrijvende data (metadata). In geval van twijfel wordt best niet enkel de inhoud maar ook de vorm in ongewijzigde vorm bewaard.</i></p> <p><i>Bronnen:</i></p> <p><i>UNCITRAL Modelwet inzake elektronische handel Art. 8</i></p>	<p>(onrechtstreeks) in artikel 1322 van het Burgerlijk Wetboek (omschrijving van een elektronische handtekening in de context van onderhandse akten, waarbij de handtekening ‘het behoud van de integriteit van de inhoud van de akte aantoot’).</p> <p>Ook deze richtlijnen geven geen modelbepaling op, vermits dit veelal niet nodig is. De begripsomschrijving is vooral bestemd om misverstanden en foute interpretaties te vermijden.</p>
<p>Bewijskracht / bewijswaarde</p> <p><i>Korte omschrijving: de bewijskracht van een document verwijst naar het vermogen ervan om de inhoud ervan vast te stellen, m.a.w. naar het gegeven dat de beoordelende partij de inhoud ervan voor waar moet aannemen. Bewijskracht is objectief: een document bevat een bepaalde stelling, of bevat ze niet.</i></p>	<p>Veelal wordt in de regelgeving een bepaald (elektronisch) document expliciet aangeduid als bewijskrachtig, wat impliceert dat de rechter de inhoud ervan als correct moet aannemen. Er kan tevens worden aangegeven dat bepaalde inhoud ervan kan worden hergebruikt met behoud van bewijswaarde (hetgeen dus impliceert dat de rechter geen geringere appreciatie mag geven aan de inhoud omwille van het feit dat deze werd opgenomen in een ander document).</p>

////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////

<p><i>De bewijswaarde van een document daarentegen is het vermogen ervan om een invloed uit te oefenen op de overtuiging van de rechter in een geschil. Bewijswaarde wordt subjectief geapprecieerd rekening houdend met alle omstandigheden.</i></p> <p><i>De wet kent occasioneel bewijskracht toe aan een document, wat dus impliceert dat een rechter de inhoud ervan moet aanvaarden als waar. De bewijswaarde ervan – welke waarde hij/zij aan die waarheid hecht in een geschil – blijft steeds een kwestie van appreciatie.</i></p> <p><i>Bronnen:</i></p> <p><i>Boek 8 BW</i></p>	<p>Opmerking: het is eveneens mogelijk om slechts bewijskracht te verlenen aan een deel van een document, en niet aan het geheel (bijvoorbeeld: “Het elektronisch proces-verbaal dat de overheidsinstantie via dit informatiesysteem verzendt heeft bewijskracht met betrekking tot de feiten die de inspecteur erin opneemt, tot het tegendeel ervan bewezen is.”), wat toelaat om nauwkeuriger af te lijnen over welke aspecten er a priori geen discussie bestaat.</p>
<p>Rechtsgeldig</p> <p><i>Korte omschrijving: een document of formaliteit is rechtsgeldig als ermee aan een wettelijk vereiste kan worden voldaan.</i></p> <p><i>Typische voorbeelden in een elektronische context zijn de rechtsgeldigheid van elektronische handtekeningen, elektronische zegels, of elektronische documenten in het algemeen.</i></p> <p><i>Bronnen:</i></p> <p><i>eIDAS Verordening</i></p> <p><i>Bestuursdecreet van 18 december 2018</i></p>	<p>Wanneer regelgeving naar rechtsgeldigheid vereist, dan is het doel veelal om expliciet te bepalen dat een elektronisch proces voldoet aan een vereiste van de wet.</p> <p>Zie hiervoor de relevante modelbepalingen elders in dit document (bv. inzake handtekening, ondertekening, verzending, origineel, etc.).</p>

////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////

ii. Inzake authenticiteit.

Begrip, inclusief korte omschrijving en bron	Wat is het beleidsdoel (wat wil men met de regel bereiken)?	Hoe formuleert men de regel best om het beleidsdoel te bereiken?
<p>Authenticiteit¹¹</p> <p><i>Korte omschrijving: een proces waarbij men de authenticiteit en integriteit van informatie verifieert. Meer formeel en in een elektronische context: een elektronisch proces dat de bevestiging van de oorsprong en integriteit van gegevens in elektronische vorm mogelijk maakt.</i></p>	<p>Doel: men wil enkel de identiteit van een persoon verifiëren (wie is hij/zij?).</p>	<p>Zie “identificatie”. Voor dit beleidsdoel vermijdt men best de term authenticatie.</p>
<p><i>De term “authenticatie” heeft dus betrekking op eender welke soort gegevens. Wenst men enkel een persoon te identificeren, dan gebruikt men beter de term ‘identificatie’ om verwarring te vermijden.</i></p> <p>Bronnen:</p>	<p>Doel: men wil bepaalde informatie verifiëren (die eventueel betrekking kan hebben op een persoon, maar die niet beperkt is tot een louter identificatieproces). Daarbij wordt gebruik gemaakt van eender welke gegevensbron en methode – bijvoorbeeld door een consultatie van een register</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “[De overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] verifieert de authenticiteit en de integriteit van de gegevens met een techniek of procedure die op een aantoonbare wijze, die is aangepast aan de omstandigheden, de authenticiteit en de integriteit van de gegevens</i></p>

¹¹Ook authenticatie is taalkundig juist, maar komt minder voor. <https://www.taaltelefoon.be/authenticatie-authenticatie>

	<p>zijn. Het gegeven dat een authentieke akte elektronisch mag zijn en de voorwaarden daarvoor staan in artikel 1317 BW.</p> <p>Opmerking: dit beleidsdoel is enkel relevant in het zeer uitzonderlijke scenario dat een Vlaams proces authenticatie vereist op basis van een authentieke akte die bijgevolg onder louter federale regelgeving valt. Vlaamse documenten worden immers niet gekwalificeerd als een 'authentieke akte', vermits dit een concept is dat enkel op federaal niveau is gedefinieerd.</p> <p>Ook regelgeving (inclusief decreten of besluiten) dient niet beschouwd te worden als een authentieke akte; er bestaat geen wetgeving of rechtspraak die dat standpunt inneemt, en er lijkt ook geen reden voor voorhanden te zijn. Artikel 1317 van het Burgerlijk Wetboek definieert een authentieke akte als "een akte die in de wettelijke vorm is verleden</p>	<p><i>akte die de indiener van de gegevens voorlegt."</i></p>
--	--	---

	<p>voor openbare ambtenaren die daartoe bevoegd zijn ter plaatse waar zij is opgemaakt". De beschrijving lijkt redelijkerwijs niet toepasselijk op regelgeving.</p>	
<p>Identificatie</p> <p><i>Korte omschrijving: het proces van het gebruiken van persoonsidentificatiegegevens in elektronische vorm die op unieke wijze een natuurlijke persoon of rechtspersoon, of een natuurlijke persoon die een rechtspersoon vertegenwoordigt, aanduiden.</i></p> <p>Bronnen:</p> <p><i>eIDAS Verordening (EU) nr. 910/2014</i></p>	<p>Doel: men wil in een bepaald proces de identificatie van een persoon verplichten, en dit ook elektronisch toelaten, waarbij de instantie bepaalt welk proces of welk identificatiemiddel er moet worden gebruikt.</p> <p>Deze aanpak biedt het beste evenwicht tussen flexibiliteit en rechtszekerheid.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: "[De overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] stelt de identiteit van de betrokken persoon vast met een techniek of procedure die die op een aantoonbare wijze, die is aangepast aan de omstandigheden, op unieke wijze de betrokken persoon identificeert. De overheidsinstantie stelt die techniek of procedure en de identificatiemiddelen die daarbij kunnen worden gebruikt vast.</i></p>

<p>Wet van 18 juli 2017 inzake elektronische identificatie</p>	<p>Doel: men wil in een bepaald proces de identificatie van een persoon verplichten, en dit ook elektronisch toelaten, op basis van de eID, vreemdelingenkaart of ander Belgische verblijfsdocument.</p> <p>Deze aanpak biedt veel rechtszekerheid, maar weinig flexibiliteit.</p> <p>Merk op dat er in deze modelbepaling geen verplicht gebruik wordt gemaakt van de federale authenticatiedienst. De instantie kan dus een eigen applicatie ontwikkelen of aanbieden.</p> <p>De identificatie moet ook niet verplicht elektronisch gebeuren; een instantie zou dus ook het document fysiek kunnen controleren.</p> <p>Merk op dat de bepaling een Belgisch identificatiemiddel vereist, en dus enkel geschikt is</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “[De overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] stelt de identiteit van de betrokken persoon vast op basis van een identiteitskaart, een vreemdelingenkaart of een verblijfsdocument als vermeld in de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten.”.</i></p>
---	---	---

	<p>voor toepassingen die niet openstaan voor personen zonder een dergelijk identificatiemiddel.</p>	
	<p>Doel: men wil in een bepaald proces de identificatie van een persoon verplichten via de federale authenticatiedienst (FAS, m.a.w. het portaal dat op federaal niveau wordt aangeboden voor elektronische identificatie t.a.v. overheidsdiensten).</p> <p>Deze aanpak zorgt voor flexibiliteit, vermits identificatiemiddelen die werden erkend op federaal niveau dan ook automatisch op Vlaams niveau worden ondersteund (Itsme wordt bv. ondersteund hiermee). Omgekeerd is er dan wel een</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “[De overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] stelt de identiteit van de betrokken persoon vast met de authenticatiedienst, vermeld in artikel 9 van de wet van 18 juli 2017 inzake elektronische identificatie.”</i></p>

	<p>reglementair ingebouwde afhankelijkheid van het federaal niveau, en is men niet volledig technologisch neutraal.</p> <p>Opmerking: de federale authenticatiedienst valt (in tegenstelling tot de Vlaamse ACM/IDM-diensten) onder de erkenningsverplichtingen van de eIDAS-Verordening, waardoor automatisch ook bepaalde buitenlandse identificatiemiddelen (bv. Duitse eID-kaart) worden ondersteund. Dit kan een voordeel zijn voor applicaties die aldus breder toegankelijk worden, maar het impliceert ook dat applicaties gebouwd moeten worden om die functionaliteit te ondersteunen (bv. er is niet noodzakelijk een Rijksregisternummer beschikbaar).</p>	
--	--	--

	<p>Doel: men wil in een bepaald proces de identificatie van een persoon verplichten via de Vlaamse ACM/IDM-diensten.</p> <p>Deze aanpak zorgt voor efficiëntie, vermits een Vlaamse standaardcomponent wordt hergebruikt. Omgekeerd is men dan wel niet volledig technologisch neutraal.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “[De overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] stelt de identiteit van de betrokken persoon vast via het gebruikersbeheer en toegangsbeheer van de Vlaamse overheid.”</i></p>
<p>Autorisatie</p> <p><i>Korte omschrijving: het proces waarbij de rechten of rollen van een natuurlijke persoon of rechtspersoon op voldoende rechtszekere wijze worden vastgesteld.</i></p> <p><i>Een ‘recht’ verwijst naar eender welk vermogen dat werd toegekend aan een persoon, bijvoorbeeld het toegangsrecht tot bepaalde informatie. Een ‘rol’ bestaat uit een gedefinieerde</i></p>	<p>Doel: een bepaalde dienst wordt enkel ontsloten voor een persoon die voldoet aan bepaalde criteria (bv. woonplaats in een bepaalde regio). Daarbij wordt gebruik gemaakt van eender welke gegevensbron en methode die wordt vastgesteld door de instantie.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “[De overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] verifieert het recht om de dienst [, vermeld in artikel x,] te mogen gebruiken met een techniek of procedure die op een aantoonbare wijze, die is aangepast aan de omstandigheden, het gebruiksrecht van de persoon waarborgt. De overheidsinstantie stelt die techniek of procedure en informatiebronnen die daarbij geraadpleegd worden vast.”</i></p>

//

<p>Handtekening</p> <p><i>Korte omschrijving: een handgeschreven handtekening of elke technologie die een gelijkaardig resultaat oplevert als een handgeschreven handtekening, m.a.w. die de integriteit en authenticiteit van een bericht verzekert.</i></p> <p><i>Het doel van een handtekening kan verschillen, afhankelijk van de toepassing: assimilatie (zich toe-eigenen van een verklaring), bevestiging van het akkoord met de inhoud of van de juistheid ervan, verlenen van juridische waarde, creatie van een verbintenis, een louter ceremoniële functie, etc..</i></p> <p><i>Opgelet: een handtekening wordt altijd toegeschreven aan een natuurlijke persoon. Kan men een bepaalde techniek linken aan een rechtspersoon maar niet aan een individu binnen die</i></p>	<p>Doel: men wil een handtekeningsvereiste opleggen, en expliciet communiceren dat ook elektronische handtekeningen toegelaten zijn, zonder daarbij de methode of techniek te beperken. Dit is optimaal flexibel, maar biedt weinig houvast aan de instanties of aan de ondertekenaar.</p> <p>Opmerking: wanneer men verwijst naar een “handtekening” zonder meer, dan omvat dit vereiste in beginsel reeds zowel een handgeschreven als elektronische handtekening. Wil men alle twijfels wegnemen, dan kan men echter de modelbepaling hanteren.</p> <p>Opmerking: een definitie van een elektronische handtekening is niet nodig of nuttig. Deze staat reeds in de eIDAS Verordening (EU) nr. 910/2014 (gedefinieerd als “gegevens in elektronische vorm die gehecht zijn aan of logisch verbonden zijn met andere</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “Het document [, vermeld in artikel x,] wordt met een handgeschreven of elektronische handtekening ondertekend door de indiener.”</i></p>
--	---	---

	<p>Doel: men wil de instantie de mogelijkheid te geven om een specifieke handtekening op te leggen.</p> <p>Deze aanpak biedt het beste evenwicht tussen flexibiliteit en rechtszekerheid. De aanpak en formulering is identiek aan artikel II.24 §2 Bestuursdecreet (en hoeft dus vanzelfsprekend niet te worden opgenomen in regelgeving die enkel betrekking heeft op bestuursdocumenten, die sinds 1 januari 2019 immers al onderworpen zijn aan de bepalingen van het Bestuursdecreet).</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “Het document [, vermeld in artikel x,] wordt met een handgeschreven of elektronische handtekening ondertekend door de indiener.</i></p> <p><i>In het eerste lid wordt verstaan onder elektronische handtekening: elke procedure die op een aantoonbare wijze, die is aangepast aan de omstandigheden, de authenticiteit en de integriteit van de gegevens waarborgt. De overheidsinstantie [, vermeld in artikel x,] stelt die techniek of procedure vast.”</i></p>
--	---	--

	<p>Doel: men wil enkel het gebruik van de eID-kaart en andere geavanceerde cryptografische handtekeningen toelaten (eID, maar ook andere smart cards).</p> <p>Deze aanpak is vrij rechtszeker, en iets flexibeler dan louter eID en equivalente oplossingen toelaten. Ze is echter ongebruikelijk in België, en kan leiden tot discussies over welke technologieën voldoen aan de vereisten van een “geavanceerde elektronische handtekening”. Ze wordt dus best enkel gebruikt wanneer men een duidelijk zicht heeft van welke soort cryptografische handtekeningen men wil toelaten.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “Het document [, vermeld in artikel x] wordt met een handgeschreven of elektronische handtekening ondertekend door de indiener.</i></p> <p><i>In het eerste lid wordt verstaan onder elektronische handtekening: een geavanceerde elektronische handtekening als vermeld in artikel 3, 11, van verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG”.</i></p>
--	--	--

<p>Zegel / stempel</p> <p><i>Korte omschrijving: een technologie of techniek die de integriteit en authenticiteit van een bericht verzekert, waarbij er een koppeling wordt gelegd met een onderneming of instantie, en niet noodzakelijk met een individuele persoon in de organisatie.</i></p> <p><i>Opmerking: de termen ‘zegel’ en ‘stempel’ kunnen als analoog worden beschouwd wanneer er geen regelgevende voorgeschiedenis is (m.a.w. wanneer bestaande wetgeving niet reeds één van beide termen heeft ingeburgerd; zie bv. het zegel van de Vlaamse Gemeenschap (op basis van Omzendbrief VR 2010/18) en het Gemeentestempel en zegel (op</i></p>	<p>Doel: men wil een zegel opleggen voor een bepaald document of voor bepaalde informatie, en expliciet communiceren dat ook elektronische zegels toegelaten zijn, zonder daarbij de methode of techniek te beperken. Dit is optimaal flexibel, maar biedt weinig houvast aan de instanties of aan de ondertekenaar.</p> <p>Opmerking: een definitie van een elektronisch zegel is niet nodig of nuttig. Deze staat reeds in de eIDAS Verordening (EU) nr. 910/2014. Het is ook om deze reden dat ‘zegel’ de voorkeursterm is boven ‘stempel’, vermits een ‘elektronisch stempel’ niet werd gedefinieerd (in tegenstelling tot een ‘elektronische tijdstempel’; zie ‘datering’ hieronder).</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “Het document [, vermeld in artikel x] wordt met een fysiek zegel of met een elektronisch zegel verzegeld door de [overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] die het document uitgeeft.”</i></p>
--	--	---

<p>basis van het Koninklijk besluit van 6 februari 1837).</p> <p><i>‘Zegel’ wordt aanbevolen, vermits het concept ‘elektronische zegel’ gedefinieerd is in de eIDAS Verordening (gedefinieerd als “gegevens in elektronische vorm die gehecht zijn aan of logisch verbonden zijn met andere gegevens in elektronische vorm en die worden gebruikt om de oorsprong en integriteit daarvan te waarborgen”.</i></p> <p>Bronnen:</p> <p>eIDAS Verordening (EU) nr. 910/2014</p>	<p>Doel: men wil de algemene criteria voor een elektronisch zegel opleggen, zonder echter een beperking tot een bepaalde techniek op te leggen en zonder de instantie de mogelijkheid te geven om een specifiek soort zegel op te leggen.</p> <p>Deze aanpak is zeer flexibel, maar biedt weinig houvast aan de instanties of aan de ondertekenaar.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “Het document [, vermeld in artikel x,] wordt met een fysiek zegel of met een elektronisch zegel verzegeld door de [de overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] die het document uitgeeft.</i></p> <p><i>In het eerste lid wordt verstaan onder elektronisch zegel: elke procedure die de authenticiteit en de integriteit van de gegevens waarborgt op een aantoonbare wijze, die aan de omstandigheden is aangepast.”.</i></p>
<p>Digital Act – Wb. Economisch Recht Art. XII.25 e.v.</p>	<p>Doel: men wil de instantie de mogelijkheid te geven om een specifiek soort zegel op te leggen.</p> <p>Deze aanpak biedt het beste evenwicht tussen flexibiliteit en rechtszekerheid.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “Het document , [vermeld in artikel x,] wordt met een fysiek zegel of met een elektronisch zegel verzegeld door de [overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] die het document uitgeeft.</i></p> <p><i>In het eerste lid wordt verstaan onder elektronisch zegel: elke</i></p>

		<p><i>procedure die de authenticiteit en de integriteit van de gegevens waarborgt op een aantoonbare wijze, die aan de omstandigheden is aangepast. De overheidsinstantie stelt die techniek of procedure vast.”.</i></p>
	<p>Doel: men wil enkel het gebruik van een gekwalificeerd zegel toelaten.</p> <p>Deze aanpak is zeer rechtszeker, maar ook zeer inflexibel. Een keuze voor een gekwalificeerd zegel heeft het voordeel van juridische erkenning op Europees niveau, vermits het een concept is dat Europees gedefinieerd is. Bij toepassingen waar automatische verificatie op Europees niveau nodig of nuttig is kan een gekwalificeerd zegel dus overwogen worden.</p> <p>Opmerking: op het moment van schrijven bestaan er in België geen aanbieders van gekwalificeerde zegels, hoewel men er ook voor</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “Het document [, vermeld in artikel x,] wordt met een gekwalificeerd elektronisch zegel verzegeld door de uitgevende [overheidsinstantie, vermeld in artikel x]”.</i></p>

	<p>kan kiezen om buitenlandse zegels te gebruiken. De modelbepaling wordt dus best niet gebruikt totdat dit verandert.</p> <p>Opmerking: door de Digital Act werd Art. XII.25 §3 ingevoegd in het Wb. Economisch Recht, dat een gekwalificeerd elektronisch zegel, aangewend in het kader van juridische akten die enkel door of tussen fysieke en/of rechtspersonen plaatsvinden die in België zijn gedomicilieerd of gevestigd, gelijkstelt met de handgeschreven handtekening van de natuurlijke persoon die de rechtspersoon die het zegel heeft aangemaakt, vertegenwoordigt. M.a.w. wanneer de Digital Act van toepassing is, dan wordt een gekwalificeerd zegel op een document gelijkgesteld met een handtekening van de persoon die het zegel mocht plaatsen.</p>	
--	--	--

<p>Verzegeling / afstempeling</p>	<p>Doel: men wil expliciet aangeven dat een verzegeling zowel fysiek als elektronisch kan gebeuren.</p> <p>In de modelbepaling wordt er geen enkele beperking opgelegd over het soort zegel. Indien men dat wel wil doen, dan kan men één van de bepalingen en beperkingen uit het bovenstaande stuk 'Zegel' toevoegen aan de modelbepaling.</p> <p>Opmerking: indien men wenst te verzekeren dat een zegel ook elektronisch geplaatst kan worden, dan stelt men dat best expliciet vast. In tegenstelling tot bij de handtekening bestaat er namelijk geen automatische equivalentieregel die toelaat om een zegel door een elektronisch equivalent te vervangen. Dit is bijvoorbeeld ook gebeurd in Omzendbrief VR 2010/18 met betrekking tot het zegel van de Vlaamse Gemeenschap, waarin staat aangegeven dat "Een digitale versie van het zegel met</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: "Het document [, vermeld in artikel x,] wordt met een fysiek zegel of met een elektronisch zegel verzegeld door de [overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] die het document uitgeeft".</i></p>
--	--	--

<p>Digital Act – Wb. Economisch Recht Art. XII.23 e.v.</p> <p>Bestuursdecreet Art. II.24 §2</p>	<p>contrario is deze aanpak ongeschikt en ongepast voor situaties waar de datering van een document wordt bepaald door bv. het moment van ondertekening. Ander mogelijkheden zijn het tijdstip waarop het document wordt gewijzigd of gewist. Indien het gaat over het tijdstip van verzending of ontvangst van een document, maakt men beter gebruik van de terminologie hiervoor uit artikel II.23 Bestuursdecreet (zie ook de bepalingen rond Kennisgeving).</p>	
	<p>Doel: men wil het gebruik van een elektronische tijdstempel opleggen als techniek om de datering van een document te bepalen. Een elektronische tijdstempel is een bepaalde cryptografische techniek; deze aanpak is dus iets preciezer – maar ook minder technologisch neutraal.</p>	<p><i>“De [overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] brengt een elektronische tijdstempel aan op het document [, vermeld in artikel x,] op het moment dat het wordt aangemaakt.</i></p> <p><i>De tijdstempel, vermeld in het eerste lid, creëert een weerlegbaar vermoeden van de juistheid van de daarin aangegeven datum en het aangegeven tijdstip, en van de</i></p>

	<p>De modelbepaling is afgestemd op de bepalingen van de eIDAS-Verordening en de Digital Act en zorgt ervoor dat de tijdstempel dezelfde juridische waarde krijgt als die van een gekwalificeerde tijdstempel onder eIDAS en de Digital Act.</p> <p>Opmerking: een definitie van een elektronische tijdstempel is niet nodig of nuttig. Deze staat reeds in de eIDAS Verordening (EU) nr. 910/2014 (gedefinieerd als <i>“gegevens in elektronische vorm die andere gegevens in elektronische vorm verbinden aan een bepaald tijdstip en die bewijzen dat die laatstgenoemde gegevens op dat tijdstip bestonden”</i>).</p>	<p><i>integriteit van de gegevens waaraan de datum en het tijdstip zijn gekoppeld. Via die tijdstempel wordt voldaan aan elke verplichting van de overheidsinstantie om het document te dateren.”</i></p>
	<p>Doel: men wil het gebruik van een gekwalificeerde elektronische tijdstempel opleggen als techniek om de datering van een document te bepalen.</p>	<p><i>“De [overheidsinstantie, vermeld in artikel x] brengt een gekwalificeerde elektronische tijdstempel aan op het document [, vermeld in artikel x,] op het</i></p>

////////////////////////////////////

	<p>De modelbepaling is afgestemd op de bepalingen van de eIDAS-Verordening en de Digital Act. Een keuze voor een gekwalificeerde elektronische tijdstempel heeft het voordeel van juridische erkenning op Europees niveau, vermits het een concept is dat Europees gedefinieerd is. Bij toepassingen waar automatische verificatie op Europees niveau van de datering nodig of nuttig is kan een gekwalificeerde elektronische tijdstempel dus overwogen worden.</p> <p>Opmerking: op het moment van schrijven bestaan er in België geen aanbieders van gekwalificeerde tijdstempels, hoewel men er ook voor kan kiezen om buitenlandse tijdstempels te gebruiken. De modelbepaling wordt dus best niet gebruikt totdat dit verandert.</p> <p>Opmerking: een definitie van een elektronische tijdstempel is niet nodig of nuttig. Deze staat reeds in</p>	<p><i>moment dat het wordt aangemaakt.</i></p> <p><i>De tijdstempel, vermeld in het eerste lid, creëert een weerlegbaar vermoeden van de juistheid van de daarin aangegeven datum en het aangegeven tijdstip, en van de integriteit van de gegevens waaraan de datum en het tijdstip zijn gekoppeld. Via die tijdstempel wordt voldaan aan elke verplichting van de overheidsinstantie om het document te dateren.”</i></p>
--	---	---

////////////////////////////////////

	<p><i>tot de bewaring in goede, geordende en toegankelijke staat"; indien nodig kunnen details uit titel III, hoofdstuk 3, afdeling 5 van het Bestuursdecreet worden overgenomen.</i></p> <p>Desgewenst kan de modelbepaling worden gecombineerd met bovenstaande bepalingen, bijvoorbeeld om de originele informatie te laten ondertekenen, of om de instantie de informatie te laten verzegelen, of om er een bepaalde datering op aan te brengen; deze aspecten zijn optioneel.</p>	
<p>(Verplicht aantal) Exemplaren</p> <p>Korte omschrijving: het begrip '(aantal) exemplaren' is in een elektronische context zinloos, vermits er door eender welke houder in beginsel een arbitrair aantal kopieën kunnen worden gemaakt die identiek zijn aan het</p>	<p>Doel: een verplichting om een bepaald aantal exemplaren van een document aan te maken, bij te houden of over te maken geldt enkel voor analoge documenten.</p>	<p>Bijvoorbeeld: <i>"De [overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] bezorgt de aanvrager [x] originele exemplaren van het document [, vermeld in artikel x]. Als het document in elektronische vorm wordt verstrekt, is aan de voormelde vereiste voldaan door</i></p>

<p><i>eerste document. De modelbepaling streeft er vooral naar om dit te erkennen in een elektronische context.</i></p>		<p><i>één elektronisch exemplaar te bezorgen.”</i></p>
<p>Document</p> <p><i>Korte omschrijving: elke informatie, ongeacht de drager of de vorm ervan.</i></p> <p><i>Dit omvat tekst of geluid, beeld of audiovisuele opname. M.a.w. in elektronische vorm is het concept document abstracter; het heeft niet noodzakelijk betrekking op een elektronisch equivalent van een papieren drager.</i></p> <p>Bronnen:</p> <p><i>eIDAS Verordening (EU) nr. 910/2014</i></p> <p><i>Bestuursdecreet Art. I.4 3° en II.24 §1</i></p>	<p>Doel: een verplichting om een document aan te maken, bij te houden of over te maken kan ook voldaan worden via een elektronisch document.</p> <p>De modelbepaling is gebaseerd op artikel II.24, §1 van het Bestuursdecreet.</p> <p>Indien er ook een bewaringsplicht moet worden opgenomen, dan kan men dit invullen (naar analogie met het Bestuursdecreet) als “<i>mag worden bewaard op eender welke drager die op een aantoonbare wijze, die is aangepast aan de omstandigheden, afdoende waarborgen biedt met betrekking tot de bewaring in goede, geordende en toegankelijke staat</i>”; indien nodig kunnen details uit titel III, hoofdstuk 3, afdeling 5 van het Bestuursdecreet worden</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “Het document [, vermeld in artikel x,] mag in eender welke vorm worden opgemaakt, inclusief in analoge of elektronische vorm, en mag op eender welke drager worden bewaard.”</i></p>

	<p>overgenomen, voor zover dit niet automatisch van toepassing zou zijn.</p> <p>Opmerking: op basis van artikel 46 van de eIDAS Verordening is het reeds verboden om rechtsgevolgen van elektronische documenten in gerechtelijke procedures te ontkennen louter op grond van het feit dat het document elektronisch is. Dit is een bepaling met algemene draagwijdte, die niet beperkt is tot het economisch verkeer, en die dus ook voor overheidsdocumenten zou moeten gelden. Het Bestuursdecreet en de modelbepaling moeten vooral gelezen worden als een positieve herformulering van dit beginsel: de eIDAS Verordening heeft enkel als gevolg dat een elektronisch document geen rechtsgevolg miskend zou mogen worden, terwijl het Bestuursdecreet en de</p>	
--	---	--

	<p>modelbepaling elektronische documenten actief aanmoedigen.</p>	
	<p>Doel: een document mag enkel elektronisch worden aangemaakt, bijgehouden of overgemaakt (geen analoog proces toegelaten, dus <i>digital only</i>).</p> <p>Indien er ook een bewaringsplicht moet worden opgenomen, dan kan men dit invullen (naar analogie met het Bestuursdecreet) als <i>“mag worden bewaard op eender welke drager die op een aantoonbare wijze, die is aangepast aan de omstandigheden, afdoende waarborgen biedt met betrekking tot de bewaring in goede, geordende en toegankelijke staat”</i>; indien nodig kunnen details uit titel III, hoofdstuk 3, afdeling 5</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “Het document [, vermeld in artikel x,] wordt in elektronische vorm opgemaakt, en mag op eender welke digitale drager worden bewaard.”</i></p>

	<p>van het Bestuursdecreet worden overgenomen, voor zover dit niet automatisch van toepassing zou zijn.</p>	
<p>Origineel - kopie</p> <p><i>Korte omschrijving van een kopie: elke document dat inhoudelijk op geen enkele wijze te onderscheiden valt van een oorspronkelijk aangemaakt document.</i></p> <p><i>Een origineel document draagt niet noodzakelijk een handtekening, zegel of datering.</i></p> <p><i>Opmerking: zowel in Vlaamse als in federale regelgeving werd het vereiste van de “eensluidend verklaarde kopie” afgeschaft en simpelweg vervangen door een “kopie” (Besluit van de Vlaamse</i></p>	<p>Doel: een origineel document kan zowel in analoge als elektronische vorm worden opgemaakt.</p> <p>Elke kopie van het elektronische origineel wordt juridisch gelijkgesteld met het origineel.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “Het document [, vermeld in artikel x,] mag in eender welke vorm worden opgemaakt, inclusief in analoge of elektronische vorm, en mag op eender welke drager worden bewaard.</i></p> <p><i>Elke elektronische kopie van een elektronisch document heeft dezelfde juridische waarde en dezelfde bewijskracht als het originele elektronische document, op voorwaarde dat de integriteit van de informatie in het document verzekerd blijft op een aantoonbare wijze, die aan de omstandigheden is aangepast.”</i></p>

////////////////////////////////////

regering van 23 april 2004 tot afschaffing van de verplichting tot het voorleggen van een eensluidend verklaard afschrift). Sindsdien kan er t.a.v. Vlaamse administraties steeds volstaan worden met een gewone kopie. Dit concept wordt dan ook beter niet meer gehanteerd in nieuwe regelgeving.

Bronnen:

UNCITRAL Modelwet inzake elektronische handel Art. 8

Bestuursdecreet Art. II.25

Digital Act – Wb. Economisch Recht Art. XII.25 §6.

Doel: een origineel document kan zowel in analoge als elektronische vorm worden opgemaakt. Elke kopie van het elektronische origineel wordt juridisch gelijkgesteld met het origineel.

Bovendien krijgt elke elektronische scan van een papieren origineel die gerealiseerd en bewaard wordt door een overheidsinstantie dezelfde juridische waarde als het papieren origineel.

De equivalentiebepaling is ontleend aan artikel II.25 van het Bestuursdecreet. Het digitaliseringsproces moet tevens voldoen aan de vereisten van het besluit van 18 januari 2019 van de Vlaamse Regering tot regeling van de vervanging van analoge bestuursdocumenten door elektronische kopieën, dat artikel II.25 in meer detail uitwerkte

Bijvoorbeeld: “Het document [, vermeld in artikel x,] mag in eender welke vorm worden opgemaakt, inclusief in analoge of elektronische vorm, en mag op eender welke drager worden bewaard.

Elke elektronische kopie van een elektronisch document heeft dezelfde juridische waarde en dezelfde bewijskracht als het originele elektronische document, op voorwaarde dat de integriteit van de informatie in het document verzekerd blijft op een aantoonbare wijze, die aan de omstandigheden is aangepast.

Elke elektronische kopie van een analogoog document die wordt gemaakt en bewaard door de [overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] in het kader van een specifieke wettelijke of reglementaire bepaling, heeft dezelfde juridische waarde en dezelfde bewijskracht als het

		<i>originele analoge document voor de toepassing van die wettelijke of reglementaire bepaling, op voorwaarde dat de werkwijze en de bewaring door de overheidsinstantie voldoen aan de vereisten van artikels 1, 2 en 3 van het besluit van 18 januari 2019 van de Vlaamse Regering tot regeling van de vervanging van analoge bestuursdocumenten door elektronische kopieën.”</i>
	<p>Doel: een origineel document kan zowel in analoge als elektronische vorm worden opgemaakt. Elke kopie van het elektronische origineel wordt juridisch gelijkgesteld met het origineel.</p> <p>Bovendien krijgt elke elektronische scan van een papieren origineel die gerealiseerd en bewaard wordt door middel van een gekwalificeerde elektronische archiveringsdienst wordt gemaakt dezelfde juridische waarde als het papieren origineel.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “Het document [, vermeld in artikel x,] mag in eender welke vorm worden opgemaakt, inclusief in analoge of elektronische vorm, en mag op eender welke drager worden bewaard.</i></p> <p><i>Elke elektronische kopie van een elektronisch document heeft dezelfde juridische waarde en dezelfde bewijskracht als het originele elektronische document op voorwaarde dat de integriteit van de informatie in het document</i></p>

	<p>De equivalentiebepaling is ontleend aan de Digital Act. Ze wijkt er weliswaar van af, maar vermits deze bepaling beperkt is tot de Vlaamse overheidscontext levert dat geen bevoegdheidsconflict op.</p> <p>Opmerking: op het moment van schrijven bestaan er in België geen aanbieders van gekwalificeerde elektronische archiveringsdiensten. Het is ook twijfelachtig of de vrijwillige toepassing van dit regime uit de Digital Act een meerwaarde kan creëren voor Vlaamse instanties. Het is dus sterk af te raden om de modelbepaling te gebruiken, tenzij in omstandigheden waar een instantie reeds beschikt over een gekwalificeerde elektronische archiveringsdienst waarvan ze het gebruik wettelijk wil verplichten.</p> <p>Opmerking: een definitie van een gekwalificeerde elektronische archiveringsdienst is niet nodig of</p>	<p><i>verzekerd blijft op een aantoonbare wijze, die aan de omstandigheden is aangepast.</i></p> <p><i>Elke elektronische kopie van een analoge document die wordt gemaakt en bewaard door middel van een gekwalificeerde elektronische archiveringsdienst in het kader van een specifieke wettelijke of reglementaire bepaling heeft dezelfde juridische waarde en dezelfde bewijskracht als het originele analoge document voor de toepassing van die wettelijke of reglementaire bepaling, op voorwaarde dat de werkwijze en de bewaring door middel van een gekwalificeerde elektronische archiveringsdienst voldoen aan de vereisten van artikels 1, 2 en 3 van het besluit van 18 januari 2019 van de Vlaamse Regering tot regeling van de vervanging van analoge bestuursdocumenten door elektronische kopieën”</i></p>
--	--	--

<p>Kennisgeving / mededeling – aangetekende zending</p> <p><i>Korte omschrijving: een kennisgeving is een proces waarbij bepaalde informatie (een bericht) wordt overgemaakt van een verzendende partij (of meerdere gezamenlijk optredende verzendende partijen) naar één of meerdere welgedefinieerde ontvangende partijen.</i></p> <p><i>Zijn de ontvangende partijen niet exact afgelijnd en is de kennisgeving aan voor een onbepaald publiek bestemd, dan gebruikt men beter de term ‘bekendmaking’.</i></p> <p><i>Een ‘aangetekende zending’ is een dienst die op forfaitaire basis tegen de risico's van verlies,</i></p>	<p>Doel: een kennisgeving mag analoog of elektronisch gebeuren, naargelang de keuze van de overheidsinstantie, die deze keuze communiceert.</p> <p>Er wordt tevens een regeling voorzien voor de bepaling van het tijdstip van verzending en ontvangst van de kennisgeving.</p> <p>Dit doel en de modelbepaling werden gebaseerd op de tekst van het Bestuursdecreet. Er werd geopteerd voor de meer flexibele versie van het Bestuursdecreet die op 18 juli 2021 in werking is getreden, waarbij de opt-in / opt-out enkel verplicht zijn voor een natuurlijke persoon is, niet in zijn hoedanigheid van ondernemer (en bijgevolg niet voor ondernemers). De relevantie van deze aanpak moet geval per geval worden bekeken, aan de hand van de vraag of de procedure in kwestie</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “De burger deelt zijn aanvraag mee aan de [overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] via de procedure die de overheidsinstantie kiest en bekendmaakt. De overheidsinstantie kan daarbij voorzien in één of meerdere elektronische wegen, en mag daarbij beperkingen en technische eisen opleggen. Voor die procedure gelden al de volgende voorwaarden:</i></p> <p><i>1° de overheidsinstantie informeert de burger vooraf over:</i></p> <p><i>a) de procedures die gevolg moeten worden;</i></p> <p><i>b) de rechtsgevolgen van de elektronische uitwisseling;</i></p> <p><i>2° indien de burger een natuurlijke persoon is, niet in zijn hoedanigheid van ondernemer, dan stemt de burger vooraf uitdrukkelijk in met de uitwisseling van mededelingen via elektronische weg;</i></p> <p><i>3° indien de burger een natuurlijke persoon is, niet in zijn hoedanigheid van ondernemer, dan kan de burger de instemming, vermeld in punt 2°, op elk moment intrekken.</i></p>
--	---	--

<p><i>diefstal of beschadiging waarborgt, waarbij de afzender, in voorkomend geval op zijn verzoek, een bewijs ontvangt van de datum van afgifte of van de bestelling van de postzending aan de geadresseerde.</i></p> <p><i>De term ‘aangetekende zending’ is federaal gedefinieerd, en via de Digital Act kan men ook gebruik maken van diensten van gekwalificeerde elektronische aangetekende zending. Dit is echter nooit verplicht voor Vlaamse administratieve processen, en het is mogelijk en aanbevolen om hiervan af te wijken, vermits er op moment van schrijven nauwelijks diensten van gekwalificeerde elektronische</i></p>	<p>ook of exclusief gericht is op natuurlijke personen, niet in hun hoedanigheid van ondernemer.</p> <p>Opmerking: in principe zou een instantie ervoor mogen kiezen om een dienst van gekwalificeerde elektronische aangetekende zending op te leggen, op voorwaarde dat ze zich houdt aan de vereisten van het Bestuursdecreet inzake transparantie, toestemming van de burger, en mogelijkheid om die toestemming in te trekken. Dit zal veelal echter geen goede keuze zijn, vermits op het moment van schrijven hiervan slechts één aanbieder in België bestaat. De bepaling laat ook andere opties open; de instantie kan hiervoor vrij kiezen.</p> <p>Opmerking: men kan als deel van de “garanties inzake informatieveiligheid en onweerlegbaarheid” uit de modelbepaling desgewenst ook in ontvangstbevestigingen</p>	<p><i>De overheidsinstantie garandeert voor de elektronische procedure een voldoende graad van informatieveiligheid en onweerlegbaarheid. Ze stelt maatregelen vast die aan de omstandigheden aangepast zijn en die garanties bieden voor informatieveiligheid en onweerlegbaarheid die gelijkwaardig zijn aan de garanties voor informatieveiligheid en onweerlegbaarheid bij de uitwisseling op analoge dragers. De overheidsinstantie maakt die maatregelen bekend. Onder de voormelde voorwaarden brengt de mededeling via elektronische weg dezelfde rechtsgevolgen tot stand als de mededeling op analoge dragers.</i></p> <p><i>Het tijdstip waarop de mededeling het informatiesysteem bereikt dat de overheidsinstantie gebruikt, geldt als tijdstip waarop een mededeling elektronisch is ontvangen door de overheidsinstantie. Als de overheidsinstantie en de geadresseerde van hetzelfde informatiesysteem gebruiken, geldt een elektronische mededeling als aangetekende zending.</i></p> <p><i>Met hetzelfde informatiesysteem wordt bedoeld een informatiesysteem of een combinatie van informatiesystemen waarbij</i></p>
---	--	--

<p><i>aangetekende zending bestaan in België.</i></p> <p><i>Kan communicatie in beide richtingen gebeuren (m.a.w. de partijen kunnen zowel verzenden als ontvangen, bijvoorbeeld bij routinematig e-mailverkeer), dan gebruikt men beter de term 'uitwisseling'.</i></p> <p><i>De termen 'kennisgeving' en 'mededeling' worden als equivalent beschouwd. In deze tekst wordt de voorkeur gegeven aan 'kennisgeving', naar analogie met het Bestuursdecreet.</i></p> <p><i>Bronnen:</i></p> <p><i>Art. 11.19. e.v. Bestuursdecreet</i></p>	<p>voorzien in de elektronische communicatieprocedure die men oplegt, teneinde de rechtszekerheid nog verder te vergroten. Men kan tevens "beperkingen en technische eisen" opleggen, zoals het gebruik van bepaalde bestandsformaten, templates, maximale omvang / hoeveelheid documenten, gebruik van handtekeningen, tijdstempels voor bepaling van tijdstip van ontvangst, e.d.; het is niet nodig en veelal ook niet nuttig om dit wettelijk te verankeren.</p>	<p><i>de overheidsinstantie voldoende controle heeft over de logging van het tijdstip van verzending en ontvangst van een bericht."</i></p>
--	--	--

<p>UNCITRAL Modelwet inzake elektronische handel Art. 8</p> <p>Digital Act/Wetboek van Economisch recht artikel XII.30 e.v.</p> <p>Wet van 26 januari 2018 betreffende de postdiensten</p>	<p>Doel: een kennisgeving moet louter elektronisch gebeuren met de systemen die de overheidsinstantie aanduidt (geen analoge communicatie toegelaten).</p> <p>Er wordt tevens een regeling voorzien voor de bepaling van het tijdstip van verzending en ontvangst van de kennisgeving. Deze formulering is gebaseerd op de versie van het Bestuursdecreet die op 18 juli 2021 in werking is getreden</p> <p>Opmerking: ook hier zou in principe een instantie ervoor mogen kiezen om een dienst van gekwalificeerde elektronische aangetekende zending op te leggen, op voorwaarde dat ze zich houdt aan de vereisten van het Bestuursdecreet inzake transparantie, toestemming van de burger, en mogelijkheid om die toestemming in te trekken. Dit zal veelal echter geen goede</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “De onderneming deelt haar aanvraag mee aan de [overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] via één of meerdere elektronische wegen die de overheidsinstantie kiest en bekendmaakt. De overheidsinstantie kan daarbij beperkingen en technische eisen opleggen. De overheidsinstantie garandeert voor de elektronische procedure een voldoende graad van informatieveiligheid en onweerlegbaarheid. Ze stelt maatregelen vast die aan de omstandigheden zijn aanpast en die garanties bieden voor informatieveiligheid en onweerlegbaarheid die gelijkwaardig zijn aan de garanties voor informatieveiligheid en onweerlegbaarheid bij de uitwisseling op analoge dragers. De overheidsinstantie maakt die maatregelen bekend.</i></p> <p><i>Als de overheidsinstantie en de geadresseerde hetzelfde informatiesysteem gebruiken, geldt het tijdstip waarop de mededeling toegankelijk wordt voor de geadresseerde als tijdstip van verzending door de overheidsinstantie en als tijdstip van ontvangst door de geadresseerde. Het tijdstip waarop de mededeling het</i></p>
---	---	---

	<p>keuze zijn, vermits op het moment van schrijven hiervan slechts één aanbieder in België bestaat. De bepaling laat ook andere opties open; de instantie kan hiervoor vrij kiezen.</p> <p>Opmerking: men kan als deel van de “garanties inzake informatieveiligheid en onweerlegbaarheid” uit de modelbepaling desgewenst ook in ontvangstbevestigingen voorzien in de elektronische communicatieprocedure die men oplegt, teneinde de rechtszekerheid nog verder te vergroten. Men kan tevens “beperkingen en technische eisen” opleggen, zoals het gebruik van bepaalde bestandsformaten, templates, maximale omvang / hoeveelheid documenten, gebruik van handtekeningen, tijdstempels voor bepaling van tijdstip van ontvangst, e.d.; het is niet nodig</p>	<p><i>informatiesysteem bereikt dat de overheidsinstantie gebruikt, geldt als tijdstip waarop een mededeling elektronisch is ontvangen door een overheidsinstantie. Als de overheidsinstantie en de geadresseerde hetzelfde informatiesysteem gebruiken, geldt een elektronische mededeling als aangetekende zending.</i></p> <p><i>Met hetzelfde informatiesysteem wordt bedoeld een informatiesysteem of een combinatie van informatiesystemen waarbij de overheidsinstantie voldoende controle heeft over de logging van het tijdstip van verzending en ontvangst van een bericht.”</i></p>
--	--	--

	<p>en veelal ook niet nuttig om dit wettelijk te verankeren.</p> <p>Opmerking: hierbij dient rekening gehouden te worden met een eventuele digitale kloof, m.a.w. de vraag of elektronische communicatie voor alle gebruikers van de applicatie toegankelijk, beschikbaar en bruikbaar zou zijn. Bij communicatie met burgers wordt er veelal ook een analoge procedure voorzien; in interacties met bedrijven of tussen administraties kan men veeleisender zijn. In geval van twijfel wordt er best ook een analoge procedure voorzien (cf. de bovenstaande modelbepaling).</p>	
--	---	--

	<p>Doel: een kennisgeving van een overheidsinstantie aan een burger (waarmee in deze hypothese wordt verwezen naar een natuurlijke persoon die niet optreedt als ondernemer) mag elektronisch gebeuren met het federale eBox-systeem, indien de burger daarvoor kiest (en mag anders analoog gebeuren). Merk op dat deze modelbepaling niet technologisch neutraal is; door het gebruik van deze modelbepaling moet elektronische mededeling in principe (zie onderstaande opmerkingen) gebeuren via het eBoxsysteem, en verliest de instantie dus het recht om andere elektronische communicatiemiddelen te kiezen dat het anders wel zou hebben onder het Bestuursdecreet of onder de bovenstaande modelbepalingen.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “De overheidsinstantie[, vermeld in artikel x,] mag de kennisgeving aan de burger bezorgen in analoge vorm, of op elektronische wijze via de eBox, vermeld in artikel 2, 3°, van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten, mits voorafgaandelijke instemming van de burger, indien de burger een natuurlijke persoon is, niet in zijn hoedanigheid van ondernemer.</i></p> <p><i>De uitwisseling van berichten via de eBox geldt als een uitwisseling binnen hetzelfde informatiesysteem, vermeld in artikel II.23., derde lid van het Bestuursdecreet.”</i></p>
--	---	---

	<p>Opmerking: Indien deze modelbepaling wordt gebruikt in wetgeving die wordt goedgekeurd <u>voor</u> de verwachte wijziging van het Bestuursdecreet rond de zomer van 2021, dan zal de wijziging van het Bestuursdecreet resulteren in flexibilisering. Naast analoge technieken en de eBox zal dan immers ook eender welke andere techniek mogen worden gebruikt die gelijkwaardige garanties voor informatieveiligheid en onweerlegbaarheid biedt als de eBox.</p> <p>Indien deze modelbepaling wordt gebruikt in wetgeving die wordt goedgekeurd <u>na</u> de verwachte wijziging van het Bestuursdecreet rond de zomer van 2021, dan blijven enkel analoge technieken en de eBox toegelaten. Immers, in dat geval moet de latere wetgeving beschouwd worden als een lex specialis waarmee de</p>	
--	---	--

////////////////////////////////////

	regelgeving bewust wilde afwijken van het Bestuursdecreet.	
--	--	--

	<p>Doel: een vergunning van een overheidsinstantie aan een onderneming (waarmee in deze hypothese wordt verwezen naar een rechtspersoon of een natuurlijke persoon die optreedt als ondernemer) mag elektronisch gebeuren met het federale eBox-systeem, als de onderneming ervoor heeft gekozen om deze te gebruiken (en mag anders analoog gebeuren). Merk op dat deze modelbepaling niet technologisch neutraal is; door het gebruik van deze modelbepaling moet elektronische mededeling in principe (zie onderstaande opmerkingen) gebeuren via het eBoxsysteem, en verliest de instantie dus het recht om andere elektronische communicatiemiddelen te kiezen dat het anders wel zou hebben onder het Bestuursdecreet.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “De overheidsinstantie[, vermeld in artikel x,] mag de vergunning afleveren aan de aanvragende onderneming in analoge vorm, of op elektronische wijze via de eBox, vermeld in artikel 2, 3°, van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten, mits de onderneming over een eBox beschikt.</i></p> <p><i>De uitwisseling van berichten via de eBox geldt als een uitwisseling binnen hetzelfde informatiesysteem, vermeld in artikel II.23., derde lid van het Bestuursdecreet.”</i></p>
--	--	---

	<p>Opmerking: Indien deze modelbepaling wordt gebruikt in wetgeving die wordt goedgekeurd <u>voor</u> de verwachte wijziging van het Bestuursdecreet rond de zomer van 2021, dan zal de wijziging van het Bestuursdecreet resulteren in flexibilisering. Naast analoge technieken en de eBox zal dan immers ook eender welke andere techniek mogen worden gebruikt die gelijkwaardige garanties voor informatieveiligheid en onweerlegbaarheid biedt als de eBox.</p> <p>Indien deze modelbepaling wordt gebruikt in wetgeving die wordt goedgekeurd <u>na</u> de verwachte wijziging van het Bestuursdecreet rond de zomer van 2021, dan blijven enkel analoge technieken en de eBox toegelaten. Immers, in dat geval moet de latere wetgeving beschouwd worden als een lex specialis waarmee de</p>	
--	---	--

	<p>Doel: een kennisgeving moet met een formele aangetekende zending gebeuren, op papier of elektronisch.</p> <p>Opmerking: dit is veelal geen goede keuze, vermits men gebruik dient te maken van diensten van gekwalificeerde elektronische aangetekende zending; op het moment van schrijven bestaat hiervan slechts één aanbieder in België, die een gesloten dienst aanbiedt (waarvoor burgers en ondernemingen zich apart dienen te abonneren). Een equivalent en beter alternatief werd hierboven gegeven.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “De burger deelt zijn aanvraag mee aan de overheidsinstantie [, vermeld in artikel x,] via een aangetekende zending of via een dienst voor elektronisch aangetekende bezorging als vermeld in artikel 3, 36, van verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG.</i></p>
<p>Uitwisseling</p> <p><i>Korte omschrijving: een uitwisseling is een proces waarbij bepaalde informatie (een bericht) wordt overgemaakt tussen één of meerdere</i></p>	<p>Doel: een uitwisseling mag analoog of elektronisch gebeuren, naargelang de keuze van de overheidsinstantie, die deze keuze communiceert.</p> <p>Er wordt tevens een regeling voorzien voor de bepaling van</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “Vanaf het moment waarop de [overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] de beslissing bekendmaakt dat elektronische uitwisseling mogelijk is voor de procedure [, vermeld in artikel x,] voorziet de overheidsinstantie voor die procedure in één of meerdere elektronische wegen om</i></p>

<p>welgedefinieerde ontvangende partijen, waarbij de communicatie in beide richtingen kan gaan (alle partijen kunnen verzender/ontvanger zijn).</p> <p>Zijn de ontvangende partijen niet exact afgelijnd en is de kennisgeving aan voor een onbepaald publiek bestemd, dan gebruikt men beter de term ‘bekendmaking’.</p> <p>Kan communicatie slechts in één richting gebeuren (m.a.w. een partij is altijd enkel verzender of ontvanger, maar niet beide), dan gebruikt men beter de term ‘mededeling’.</p> <p>Bronnen:</p> <p>Art. II.19. e.v. Bestuursdecreet</p>	<p>het tijdstip van verzending en ontvangst van de uitwisseling. Deze formulering is gebaseerd op de versie van het Bestuursdecreet die op 18 juli 2021 in werking is getreden.</p> <p>Dit doel en de modelbepaling werden gebaseerd op de tekst van het Bestuursdecreet. Er werd geopteerd voor de meer flexibele versie van het Bestuursdecreet die op 18 juli 2021 in werking is getreden, waarbij de opt-in / opt-out enkel verplicht zijn voor een natuurlijke persoon is, niet in zijn hoedanigheid van ondernemer (en bijgevolg niet voor ondernemers). De relevantie van deze aanpak moet geval per geval worden bekeken, aan de hand van de vraag of de procedure in kwestie ook of exclusief gericht is op natuurlijke personen, niet in hun hoedanigheid van ondernemer.</p>	<p><i>berichten uit te wisselen met burgers. De overheidsinstantie mag daarbij beperkingen en technische eisen opleggen. Voor die procedure gelden al de volgende voorwaarden:</i></p> <p><i>1° de overheidsinstantie informeert de burger vooraf over:</i></p> <p><i>a) de te volgen procedures;</i></p> <p><i>b) de rechtsgevolgen van de elektronische uitwisseling;</i></p> <p><i>2° indien de burger een natuurlijke persoon is, niet in zijn hoedanigheid van ondernemer, dan stemt de burger vooraf uitdrukkelijk in met de uitwisseling van mededelingen via elektronische weg;</i></p> <p><i>3° indien de burger een natuurlijke persoon is, niet in zijn hoedanigheid van ondernemer, dan kan de burger de instemming, vermeld in punt 2°, op elk moment intrekken.</i></p> <p><i>De overheidsinstantie garandeert voor de elektronische procedure een voldoende graad van informatieveiligheid en onweerlegbaarheid. Ze stelt maatregelen</i></p>
---	---	--

	<p>Opmerking: men kan als deel van de “garanties inzake informatieveiligheid en onweerlegbaarheid” uit de modelbepaling desgewenst ook in ontvangstbevestigingen voorzien in de elektronische communicatieprocedure die men oplegt, teneinde de rechtszekerheid nog verder te vergroten. Men kan tevens “beperkingen en technische eisen” opleggen, zoals het gebruik van bepaalde bestandsformaten, templates, maximale omvang / hoeveelheid documenten, gebruik van handtekeningen, tijdstempels voor bepaling van tijdstip van ontvangst, e.d.; het is niet nodig en veelal ook niet nuttig om dit wettelijk te verankeren.</p>	<p><i>vast die aan de omstandigheden zijn aangepast en die garanties bieden voor informatieveiligheid en onweerlegbaarheid die gelijkwaardig zijn aan de garanties voor informatieveiligheid en onweerlegbaarheid bij de uitwisseling op analoge dragers. De overheidsinstantie maakt die maatregelen bekend. Onder de voormelde voorwaarden brengt de mededeling via elektronische weg dezelfde rechtsgevolgen tot stand als de mededeling op analoge dragers.</i></p> <p><i>Het tijdstip waarop de mededeling het informatiesysteem verlaat dat de overheidsinstantie gebruikt, geldt als tijdstip waarop de mededeling elektronisch is verzonden door de overheidsinstantie. Als de overheidsinstantie en de geadresseerde hetzelfde informatiesysteem gebruiken, geldt het tijdstip waarop de mededeling toegankelijk wordt voor de geadresseerde als tijdstip van verzending door de overheidsinstantie en als tijdstip van ontvangst door de geadresseerde. Het tijdstip waarop de mededeling het informatiesysteem bereikt dat de overheidsinstantie gebruikt, geldt als tijdstip waarop een mededeling elektronisch is ontvangen door een overheidsinstantie. Als</i></p>
--	--	---

	<p>onweerlegbaarheid” uit de modelbepaling desgewenst ook in ontvangstbevestigingen voorzien in de elektronische communicatieprocedure die men oplegt, teneinde de rechtszekerheid nog verder te vergroten. Men kan tevens “beperkingen en technische eisen” opleggen, zoals het gebruik van bepaalde bestandsformaten, templates, maximale omvang / hoeveelheid documenten, gebruik van handtekeningen, tijdstempels voor bepaling van tijdstip van ontvangst, e.d.; het is niet nodig en veelal ook niet nuttig om dit wettelijk te verankeren.</p> <p>Opmerking: hierbij dient rekening gehouden te worden met een eventuele digitale kloof, m.a.w. de vraag of elektronische communicatie voor alle gebruikers van de applicatie toegankelijk, beschikbaar en bruikbaar zou zijn. Bij communicatie met</p>	<p><i>en onweerlegbaarheid bij de uitwisseling op analoge dragers. De overheidsinstantie maakt die maatregelen bekend.</i></p> <p><i>Het tijdstip waarop de mededeling het informatiesysteem verlaat dat de overheidsinstantie gebruikt, geldt als tijdstip waarop de mededeling elektronisch is verzonden door de overheidsinstantie. Als de overheidsinstantie en de geadresseerde hetzelfde informatiesysteem gebruiken, geldt het tijdstip waarop de mededeling toegankelijk wordt voor de geadresseerde als tijdstip van verzending door de overheidsinstantie en als tijdstip van ontvangst door de geadresseerde. Het tijdstip waarop de mededeling het informatiesysteem bereikt dat die overheidsinstantie gebruikt, geldt als tijdstip waarop een mededeling elektronisch is ontvangen door een overheidsinstantie. Als de overheidsinstantie en de geadresseerde hetzelfde informatiesysteem gebruiken, geldt een elektronische mededeling als aangetekende zending.</i></p> <p><i>Met hetzelfde informatiesysteem wordt bedoeld een informatiesysteem of een combinatie van informatiesystemen waarbij</i></p>
--	--	--

	<p>Doel: de goede ontvangst van een bericht en het tijdstip daarvan wordt automatisch vastgesteld en gelogd door het informatiesysteem dat verzender en ontvanger gebruiken.</p> <p>Deze bepaling bouwt voort op de aanpak van het Bestuursdecreet, dat als deel van de "garanties inzake informatieveiligheid en onweerlegbaarheid" toelaat om ontvangstbevestigingen in te bouwen in de elektronische communicatieprocedure die men oplegt. De formulering is gebaseerd op de versie van het Bestuursdecreet die in op 18 juli 2021 in werking is getreden.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: "De burger deelt zijn aanvraag mee aan de [overheidsinstantie, vermeld in artikel x,] via de procedure die de overheidsinstantie kiest en bekendmaakt. De overheidsinstantie kan daarbij voorzien in één of meerdere elektronische wegen, en mag daarbij beperkingen en technische eisen opleggen. Voor die procedure gelden al de volgende voorwaarden:</i></p> <p>1° <i>de overheidsinstantie informeert de burger vooraf over:</i></p> <p><i>a) de te volgen procedures;</i></p> <p><i>b) de rechtsgevolgen van de elektronische uitwisseling;</i></p> <p>2° <i>indien de burger een natuurlijke persoon is, niet in zijn hoedanigheid van ondernemer, dan stemt de burger vooraf uitdrukkelijk in met de uitwisseling van mededelingen via elektronische weg;</i></p> <p>3° <i>indien de burger een natuurlijke persoon is, niet in zijn hoedanigheid van ondernemer, dan kan de burger de instemming, vermeld in punt 2°, op elk moment intrekken.</i></p>
--	---	---

<p><i>overheidsinstanties, nuttig of noodzakelijk zijn bij de uitvoering van de taken van algemeen belang waarmee ze zijn belast of bij de uitvoering van de verplichtingen die op hen rusten.</i></p> <p><i>Overeenkomstig het Bestuursdecreet moet een authentieke bron als dusdanig erkend worden door de Vlaamse Regering (zoals bv. het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2015 houdende diverse bepalingen over de toegang en het gebruik, de erkenning als authentieke geografische gegevensbron en de bijhouding van het Grootchalig Referentie Bestand).</i></p> <p>Bronnen:</p> <p>Art. III.66 Bestuursdecreet</p>	<p>houdende de uitvoering van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.</p> <p>Conform artikel III.67 §1 van het Bestuursdecreet bepaalt de Vlaamse Regering bij elke erkenning als authentieke gegevensbron welke overheidsinstantie de betreffende gegevensbron beheert en kan ze bepalen onder welke voorwaarden en op welke wijze de gegevens worden verwerkt.</p> <p>Voorwaarden en wijze van gebruik zijn zeer context-specifiek; bij wijze van voorbeeld kan er verwezen worden naar het besluit van de Vlaamse Regering van 10 september 2010 tot bepaling van de nadere regels voor de toegang tot en het gebruik door de deelnemers aan GDI-Vlaanderen van de geografische gegevensbronnen en geografische diensten toegevoegd aan de GDI.</p>	<p><i>authentieke gegevensbron moet worden aangemerkt.</i></p> <p><i>[Naam van de instantie] is verantwoordelijk voor het beheer van de [naam van de databank].</i></p>
---	---	---

<p>Bewijskracht van een afschrift / kopie</p> <p><i>Korte omschrijving: in beginsel is een afschrift/kopie niet bewijskrachtig en kan het enkel gelden als een begin van schriftelijk bewijs, dat moet worden aangevuld met ander bewijs (getuigen, vermoedens, feitelijke omstandigheden). De bewijswaarde ervan wordt vrij geapprecieerd door de rechter (en de bewijswaarde wordt veelal aanvaard als geen van beide partijen betwist dat de kopie overeenstemt met het origineel).</i></p> <p>Bronnen:</p> <p>Artikel 1345 e.v. BW.</p>	<p>Doel: veelal om een elektronische kopie dezelfde bewijskracht te verlenen als het (al dan niet elektronische) origineel.</p> <p>Zie hiervoor de modelbepalingen onder Origineel – kopie.</p>	<p><i>Zie de modelbepalingen onder Origineel – kopie.</i></p>	

Digitaal Vlaanderen ///

<p>Rechtsgeldig</p> <p><i>Korte omschrijving: een document of formaliteit is rechtsgeldig als ermee aan een wettelijk vereiste kan worden voldaan.</i></p> <p><i>Typische voorbeelden in een elektronische context zijn de rechtsgeldigheid van elektronische handtekeningen, elektronische zegels, of elektronische documenten in het algemeen.</i></p> <p>Bronnen:</p> <p><i>eIDAS Verordening</i></p> <p><i>Bestuursdecreet</i></p>	<p>Doel: veelal om expliciet te bepalen dat een elektronisch proces voldoet aan een vereiste van de wet.</p> <p>Zie hiervoor de relevante modelbepalingen elders in dit document (bv. inzake handtekening, ondertekening, verzending, origineel, etc.).</p>	
--	---	--

v. Inzake procedures (toegankelijkheid, beschikbaarheid, retentie)

<p><i>relevante problematiek dat de regelgever zou willen bepalen dat toegankelijkheid ook verzekerd kan worden op louter elektronische wijze.</i></p> <p><i>Opmerking: ‘toegankelijkheid’ gaat hier over de bereikbaarheid van informatie; dit is een andere problematiek dan de technische toegankelijkheid van websites of applicaties (geregeld door artikel II.16 e.v. Bestuursdecreet) en</i></p>	<p>Opmerking: een elektronische website dient hoe dan ook te voldoen aan de toegankelijkheidsvereisten van artikel II.16 e.v. Bestuursdecreet; deze verplichting hoeft dus niet hernomen te worden in de modelbepaling.</p>	
---	---	--

<p>dan het recht op toegang tot bestuursdocumenten (geregeld door artikel II.26 e.v. Bestuursdecreet).</p> <p>Bronnen:</p> <p>Bestuursdecreet</p>	<p>Doel: een overheidsinstantie die instaat voor het verzekeren van de toegankelijkheid van een document kan voldoen aan deze verplichting door het verzekeren van een loutere elektronische toegankelijkheid op een afgeschermd website, die enkel voor het specifieke doelpubliek toegankelijk is. Er wordt een autorisatieprocedure voorzien die de overheidsinstantie zelf mag kiezen. Voor alternatieve en meer dwingende autorisatieverplichtingen (bijvoorbeeld verplicht gebruik van een authentieke bron), zie de modelbepalingen rond autorisatie.</p> <p>Opmerking: bij het gebruik van louter elektronische toegankelijkheid dient rekening gehouden te worden met een eventuele digitale kloof, m.a.w. de vraag of een elektronisch document voor alle gebruikers ervan toegankelijk, beschikbaar en bruikbaar zou zijn. Bij communicatie met burgers wordt er veelal ook een analoge procedure voorzien.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “De toegankelijkheid van het document [, vermeld in artikel x] kan verzekerd worden op louter elektronische wijze, via een beveiligd deel van de publieke website van de overheidsinstantie.</i></p> <p><i>De overheidsinstantie verifieert het recht om het document te raadplegen met een techniek of procedure die op een aantoonbare wijze, die aan de omstandigheden is aangepast, het gebruiksrecht van de persoon waarborgt. De overheidsinstantie stelt die techniek of procedure en de daarbij geraadpleegde informatiebronnen vast.”</i></p>
--	--	--

Digitaal Vlaanderen ///

	<p>Opmerking: een elektronische website dient hoe dan ook te voldoen aan de toegankelijkheidsvereisten van artikel II.16 e.v. Bestuursdecreet; deze verplichting hoeft dus niet hernoemen te worden in de modelbepaling.</p>	
<p>Controlespoor - logging</p> <p><i>Korte omschrijving: een geheel van gegevens in verband met transacties die in of tussen bepaalde informatiesystemen plaatsvinden, dat toelaat om bepaalde gedefinieerde problemen</i></p>	<p>Doel: een dienstverlener moet een bepaald controlespoor implementeren in haar systemen met een verplichte minimale inhoud.</p> <p>Opmerking: de termijn en te bewaren gegevens moeten vanzelfsprekend worden aangepast aan de specifieke context.</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “De dienstverlener installeert in zijn informatiesystemen een beveiligd controlespoor zodat de onderstaande gegevens per specifieke transactie kunnen worden gereconstrueerd, met het oog op de beveiliging van de transacties en de onderliggende gegevens. De dienstverlener bewaart daarvoor voor iedere aanmelding en poging tot</i></p>

<p>Bezwaartermijn</p> <p><i>Korte omschrijving: een termijn waarbinnen een bepaalde rechtsonderhorige een bepaalde actie kan ondernemen, op straffe van een wettelijk gedefinieerd rechtsgevolg, veelal verval van een recht.</i></p> <p>Bronnen:</p> <p>Artikel II.21, II.23 en II.30 van het Bestuursdecreet</p>	<p>Doel: een bezwaartermijn (hier bepaald op 20 kalenderdagen) begint te lopen vanaf het moment van verzending van het bericht naar de gebruiker (hier een burger) in een digitale omgeving. Mogelijkheid tot kennisname wordt dus als criterium gebruikt, niet effectieve kennisname. De bepaling van het tijdstip van verzending is gealigneerd met artikel II.23 van het Bestuursdecreet.</p> <p>Opmerking: de modelbepaling bevat een paragraaf inzake logging (een beveiligd controlespoor) dat in het informatiesysteem moet worden gebruikt. Dit impliceert dat de overheidsinstantie de loggings van de ontvanger kan controleren; anders kan de overheidsinstantie immers niet verifiëren wanneer het bericht de burger mogelijkheid tot kennisname heeft.</p> <p>Opmerking: de termijn, de actie die de gebruiker mag ondernemen, en het toepasselijk rechtsgevolg moeten</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “De burger beschikt over een termijn van 20 kalenderdagen na verzending van de [beslissing, vermeld in artikel x,] om een beroep in te dienen tegen deze beslissing bij de [overheidsinstantie, vermeld in artikel x].</i></p> <p><i>Voor de toepassing van dit artikel wordt de datum van de verzending bepaald door het tijdstip waarop de beslissing toegankelijk wordt voor de burger in het informatiesysteem waarvan de overheidsinstantie en de burger gebruik maken.</i></p> <p><i>De overheidsinstantie installeert in het informatiesysteem een beveiligd controlespoor zodat het hierboven bepaalde tijdstip kan worden gereconstrueerd. De overheidsinstantie bewaart dit controlespoor voor iedere verzending gedurende tien jaar vanaf het moment van de verzending. Dit controlespoor geldt voor de overheidsinstantie als bewijs van</i></p>
---	---	--

	<p>vanzelfsprekend worden aangepast aan de specifieke context.</p> <p>Opmerking: een termijn wordt best gedefinieerd in volledige dagen. Hoewel het in een digitale context mogelijk is om veel exacter te zijn (bv. binnen X aantal uren), is dit vaak niet aangewezen om redenen van transparantie en intuïtiviteit.</p> <p>Opmerking: deze aanpak veronderstelt dat het gebruik van een elektronische procedure reglementair toelaatbaar is. Deze kwestie werd, voor regelgeving die dateert van vóór de inwerkingtreding van het Bestuursdecreet, geregeld in artikel II.22 van het Bestuursdecreet, en vereist in de regel (m.a.w. bij gebreke aan specifiekere wettelijke bepalingen) dat met name:</p> <p>de overheidsinstantie de beslissing dat elektronische uitwisseling mogelijk is voor de procedure, heeft bekendgemaakt.</p> <p>de overheidsinstantie burgers en externe overheden vooraf informeren over de te volgen procedures en over de</p>	<p><i>verzending op het tijdstip dat in het controlespoor staat aangegeven”.</i></p>
--	---	--

	<p>rechtsgevolgen die de elektronische uitwisseling heeft;</p> <p>de natuurlijke personen, niet in hun hoedanigheid van ondernemer, vooraf uitdrukkelijk ingestemd hebben met de uitwisseling van berichten via elektronische weg;</p> <p>de natuurlijke personen, niet in hun hoedanigheid van ondernemer, die instemming op elk moment moeten kunnen intrekken.</p>	
--	---	--

	<p>Doel: een bezwaartermijn (hier bepaald op 20 kalenderdagen) begint te lopen vanaf het moment dat een gebruiker zich aanmeldt in een digitale omgeving waarin de beslissing beschikbaar is. Mogelijkheid tot kennisname (zoals bepaald door aanmelding) wordt dus als criterium gebruikt, niet effectieve verzending (zoals in de bovenstaande modelbepaling) of effectieve kennisname (zoals in de onderstaande modelbepaling).</p> <p>Deze aanpak is enkel geschikt voor situaties waarin een gebruiker geacht kan worden om een platform zorgvuldig en regelmatig te raadplegen, en/of wanneer dergelijke raadpleging wettelijk verplicht is. Ten aanzien van de doorsnee burger is de aanpak minder geschikt.</p> <p>Opmerking: de modelbepaling bevat een paragraaf inzake logging (een beveiligd controlespoor) dat in het ontvangende informatiesysteem moet worden gebruikt. Dit impliceert dat de overheidsinstantie de loggings</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “De gebruiker beschikt over een termijn van 20 kalenderdagen om een beroep in te dienen tegen de [beslissing, vermeld in artikel x] bij de [overheidsinstantie, vermeld in artikel x].</i></p> <p><i>Voor de toepassing van dit artikel start de termijn om een beroep in te dienen bij de overheidsinstantie op het tijdstip waarop de gebruiker zich voor het eerst aanmeldt in het informatiesysteem waarop de beslissing zich bevindt nadat de beslissing beschikbaar werd gemaakt in dat informatiesysteem. De termijn verstrijkt om 24 uur van de laatste dag.</i></p> <p><i>De overheidsinstantie installeert in het informatiesysteem een beveiligd controlespoor zodat het tijdstip van aanmelding en het tijdstip waarop de individuele beslissing beschikbaar werd gemaakt voor de gebruiker, evenals de toegangsrechten van de gebruiker tot deze individuele beslissing, per individuele beslissing</i></p>
--	---	--

	<p>van de ontvanger moet kunnen controleren; anders kan de overheidsinstantie immers niet verifiëren (of aantonen) wanneer de burger effectief op het systeem inlogde.</p> <p>Opmerking: de termijn, de actie die de gebruiker mag ondernemen, en het toepasselijk rechtsgevolg moeten vanzelfsprekend worden aangepast aan de specifieke context.</p> <p>Opmerking: een termijn wordt best gedefinieerd in volledige dagen. Hoewel het in een digitale context mogelijk is om veel exacter te zijn (bv. binnen X aantal uren), is dit vaak niet aangewezen om redenen van transparantie en intuïtiviteit.</p> <p>Opmerking: deze aanpak veronderstelt dat het gebruik van een elektronische procedure reglementair toelaatbaar is. Deze kwestie werd, voor regelgeving die dateert van vóór de inwerkingtreding van het Bestuursdecreet, geregeld in artikel II.22 van het Bestuursdecreet, en vereist in de regel (m.a.w. bij gebreke</p>	<p><i>kan worden gereconstrueerd. De overheidsinstantie bewaart dit controlespoor voor iedere beslissing gedurende tien jaar vanaf het moment waarop de beslissing beschikbaar werd gemaakt voor de gebruiker op het informatiesysteem. Dit controlespoor geldt voor de overheidsinstantie als bewijs van beschikbaarheid op het tijdstip dat in het controlespoor staat aangegeven.</i></p>
--	---	--

	<p>aan specifiekere wettelijke bepalingen) dat met name:</p> <p>de overheidsinstantie de beslissing dat elektronische uitwisseling mogelijk is voor de procedure, heeft bekendgemaakt.</p> <p>de overheidsinstantie burgers en externe overheden vooraf informeren over de te volgen procedures en over de rechtsgevolgen die de elektronische uitwisseling heeft;</p> <p>de natuurlijke personen, niet in hun hoedanigheid van ondernemer, vooraf uitdrukkelijk ingestemd hebben met de uitwisseling van berichten via elektronische weg;</p> <p>de natuurlijke personen, niet in hun hoedanigheid van ondernemer, die instemming op elk moment moeten kunnen intrekken.</p>	
--	---	--

	<p>Doel: een bezwaartermijn (hier bepaald op 20 kalenderdagen) begint te lopen vanaf de aantoonbare kennisname van een beslissing door de gebruiker (hier een burger) in een digitale omgeving. Effectieve kennisname wordt dus als criterium gebruikt, <i>niet</i> louter verzending of aanmelding op een informatiesysteem. De kennisname moet ook aantoonbaar zijn.</p> <p>Opmerking: deze aanpak creëert het risico dat de gebruiker de termijn arbitrair verlengt door bewust of onbewust geen kennis te nemen van de beslissing (bv. door nooit meer in te loggen). Deze modelbepaling is bijgevolg alleen bruikbaar in situaties waar de overheidsinstantie erop kan rekenen dat de ontvanger het informatiesysteem frequent moet gebruiken – m.n. wanneer het gebruik van het systeem verplicht is en er ook in de praktijk een frequente noodzaak is om het te gebruiken. Als dat niet haalbaar is, dan moet er een alternatief voorzien worden (bv. aangetekende</p>	<p><i>Bijvoorbeeld: “De burger beschikt over een termijn van 20 kalenderdagen na kennisgeving van de [beslissing, vermeld in artikel x] om een beroep in te dienen tegen deze beslissing bij de [overheidsinstantie, vermeld in artikel x].</i></p> <p><i>Voor de toepassing van dit artikel wordt de datum van de kennisgeving bepaald door het tijdstip waarop de beslissing werd geraadpleegd door de burger in het informatiesysteem van de [overheidsinstantie, vermeld in artikel x]. De termijn verstrijkt om 24 uur van de laatste dag.</i></p> <p><i>De overheidsinstantie installeert in het informatiesysteem een beveiligd controlespoor zodat het tijdstip waarop de beslissing werd geraadpleegd door de burger per individuele kennisgeving kan worden gereconstrueerd. De overheidsinstantie bewaart dit controlespoor voor iedere kennisgeving gedurende tien jaar</i></p>
--	--	---

	<p>verzending) wanneer de gebruiker geen kennisneemt van de beslissing.</p> <p>Opmerking: de modelbepaling bevat een paragraaf inzake logging (een beveiligd controlespoor) dat in het ontvangende informatiesysteem moet worden wordt gebruikt. Dit impliceert dat de overheidsinstantie de loggings van de ontvanger moet kunnen controleren; anders kan de overheidsinstantie immers niet verifiëren (of aantonen) wanneer de burger kennis nam van de beslissing.</p> <p>Opmerking: de termijn, de actie die de gebruiker mag ondernemen, en het toepasselijk rechtsgevolg moeten vanzelfsprekend worden aangepast aan de specifieke context.</p> <p>Opmerking: een termijn wordt best gedefinieerd in volledige dagen. Hoewel het in een digitale context mogelijk is om veel exacter te zijn (bv. binnen X aantal uren), is dit vaak niet aangewezen om redenen van transparantie en intuïtiviteit.</p>	<p><i>vanaf het moment van de kennisgeving. Dit controlespoor geldt voor de overheidsinstantie als bewijs van kennisgeving op het tijdstip dat in het controlespoor staat aangegeven.</i></p>
--	---	---

	<p>Opmerking: deze aanpak veronderstelt dat het gebruik van een elektronische procedure reglementair toelaatbaar is. Deze kwestie werd, voor regelgeving die dateert van vóór de inwerkingtreding van het Bestuursdecreet, geregeld in artikel II.22 van het Bestuursdecreet, en vereist in de regel (m.a.w. bij gebreke aan specifiekere wettelijke bepalingen) dat met name:</p> <p>de overheidsinstantie de beslissing dat elektronische uitwisseling mogelijk is voor de procedure, heeft bekendgemaakt.</p> <p>de overheidsinstantie burgers en externe overheden vooraf informeren over de te volgen procedures en over de rechtsgevolgen die de elektronische uitwisseling heeft;</p> <p>de natuurlijke personen, niet in hun hoedanigheid van ondernemer, vooraf uitdrukkelijk ingestemd hebben met de uitwisseling van berichten via elektronische weg;</p> <p>de natuurlijke personen, niet in hun hoedanigheid van ondernemer, die</p>	
--	---	--

	<p>instemming op elk moment moeten kunnen intrekken.</p>	
--	--	--

////////////////////////////////////

